

EESTI LASTEVANEMATE LIIT

ELVL KÜSIMUSTIK

Vanemate suuremad murekohad ja väljakutsed 2022/23 õppeaastal

Sisukord

Sisukord	2
Sissejuhatus.....	3
Ülevaade küsimustikust.....	4
Küsimused:.....	4
Küsimustiku täitnud isikute ülevaade.....	7
Vastanute arv	7
Vastanute sugu.....	7
Vastanute vanus ja vanuseline jagunemine.....	7
Vastanute jagunemine laste arvu järgi.....	8
Vastanute jagunemine elukoha järgi.....	9
Vastanute jagunemine peremudeli järgi.....	10
Vastanute jagunemine hariduse järgi.....	11
Peamised murekohad	12
Küsimus number üks	13
Küsimus number kolm	14
Murekohtade vastused kokku	15
Küsimus number kaks ja neli - vabad vastused.....	16
Peamised ootused.....	38
Küsimus number viis.....	38
Küsimus number kuus - vabad vastused	40
Küsimus number seitse - peamine küsimus	44
Elukoha ja murekoha seos	50
Laste arvu ja murekoha seos	52
Hariduse ja murekoha seos.....	54
Murekohad vs. ootused lahendustele.....	56
Kokkuvõtte ning edasine vaade	58
Eesti Lastevanemate Liidust	59

Sissejuhatus

Eesti Lastevanemate Liidu poole on igal õppeaastal pöördunud paljude erinevate teemadega abi saamiseks. Oleme nõu ja jõuga aidanud jooksvalt kõiki abivajajaid.

Selleks, et paremini teadvustada lastevanemate muresid ning kasutada seda loodavas arengukavas koostasime küsimustiku 2022/ 2023 aasta kooliaasta jooksul tekkinud lastevanemate peamiste murekohtade kaardistamiseks ja oodatavate lahenduste välja selgitamiseks. Jagasime küsitluse linki nii oma kodulehel, kui ka Facebookis, lisaks tegime ka väikesemahulise tasulise „boostimise“, mille tulemusena jõudsimme ligi 5000 inimeseni.

Palusime ka haridusasutustel jagada meie elektroonilist küsimustikku oma kogukonnas, hoolekogudes, vanematekogudes, lastevanemate listides. Oleme väga tänulikud Haridus- ja Teadusministeeriumile, kes samuti jagas oma FB-lehel infot meie küsitluse kohta ning suunas küsimustikku täitma.

Eesti Lastevanemate Liit soovis kaasata antud teemasse võimalikult palju lapsevanemaid, et saada põhjalik ülevaade peamistest lastega seonduvatest muredest, mis on aktuaalseks osutunud üle Eesti.

Tulemuste abil on võimalik järeldusi teha ka koolidel, et parendada ja tõhustada koostööd lastevanematega – nii otsesuhtluses kui ka läbi hoole- ja vanematekogude. Eesti Lastevanemate Liidul aitab kogutud info paremini mõista lastevanemate vajadusi, leida võimalusi koostööks erinevate institutsioonidega ning arendada lastele ja lastevanematele suunatud huvikaitset, selleks et meie lastel oleks igakülgne positiivne tugi õppimisel ja kasvamisel ning vanematel oleks murede vabam elu, mille mõju saab hinnata laste vaimse tervise teemaliste murede vähenemisega.

Eesti Lastevanemate Liidu jaoks on sellise mahuga küsitluse läbiviimine esmakordne ja puudub võrdlusmoment varasemaga. Tulevikus soovime analoogse küsitluse uuesti läbi viia, et tekiks võimalus ka võrdluseks.

Selle küsitluse läbiviimise käigus õppisime ja arenesime ka ise nii tehnilise kui ka sisulise poole pealt. Kasutasime küsitluseks Google Forms keskkonda, mis võimaldas meil nii küsitlust koostada, jagada kui ka vastuseid koguda. Töö käigus saime aru, et küsimused tuleks keskkonda sisestada võimalikult lihtsal viisil. Valikuvõimalustega küsimused on vastajale küll väga hea lahendus, kuid kogesime, et sellisel juhul tuleb piirduda vaid ühe vastusevariandiga – nii on tulemusi kergem analüüsida. Valikvastused on hea enne läbi testida ning panna valimisse nii vähe vastuseid kui võimalik ja nii palju kui vajalik. Kui ressursid lubavad, sooviksime järgmisel korral peale esmast info kogumist läbi viia ka fookusintervjuud, et oleks võimalus täpsustada vastuseid. Kokkuvõttes oleme saanud tulemustega igati rahul ning kogemuse võrra rikkamad.

Oleme tänulikud kõigile vastajatele, sest ilma Teieta ei oleks käesolev raport sündinud.

Ülevaade küsimustikust

Küsimustik koosnes sisulistest küsimustest, mida oli kokku seitse, lisaks olid küsimused vastajate tausta kohta. Sisulistest küsimustest olid kaks küsimust kohustuslikud ning neile tuli vastata, valides vastuse etteantud valikvastuste seast. Viis küsimust ei olnud kohustuslikud ja neile võis ka vastamata jätta, kui vastajal puudus selleks otsene vajadus.

Küsimuste valikvastused sai koostatud nii, et need oleksid laiapõhjalised ja hõlmaksid erinevas vanuses lastega seonduvat. Paljud teemad kattuvad ka varasemalt päevakorras olnud teemadega, millega vanemad on liidu poole pöördunud.

Küsimused koos valikvastustega olid alljärgnevad. Nendes küsimustes, kus oli ette antud valikvastused, on need loendatud küsimuse all sellises järjekorras nagu vastaja nägi. Iga küsimusele on lisatud juurde märges kas küsimus oli kohustuslik või mitte ning kuna kõik küsimused ei olnud kohustuslikud siis küsimusele vastanute arv.

Küsimused:

1. Palun valige alljärgnevast loetelust möödunud õppeaastal Teie arvates **kõige olulisem murekoht** seoses lapse/lastega. (Edaspidi saate märkida ka mitu olulist teemat).
Kohustuslik Vastajaid: 265.*

Valikvastused olid alljärgnevad:

- ✓ Majanduslik toimetulek.
- ✓ Sobiva lasteaia, kooli leidmine.
- ✓ Sobivate huvikoolide leidmine.
- ✓ Kodukoha kooli sulgemine või selle oht.
- ✓ Logistika (kuidas laps/lapsed saavad lasteaeda, huvikooli, kooli ja koolist koju).
- ✓ Lasteaia/kooli toidu kvaliteet.
- ✓ Koolisüsteemi toimimine.
- ✓ Hariduse kvaliteet.
- ✓ Eksamite sisu ja korraldus.
- ✓ Suhted õpetajate, lasteaia- ja koolipersonaliga.
- ✓ Lapse/laste sõprade valik ja omavahelised suhted.
- ✓ Lasteaia või koolikiusamine.
- ✓ Probleemid distsipliiniga.
- ✓ Õppimisraskused ja nende toetamine.
- ✓ Lapse/laste vaimse tervise probleemid ja nendega hakkama saamine.
- ✓ Elektroonilised sigaretid ja veipimine.
- ✓ Liigne tehnoloogia kasutamine ja sellega kaasnevad probleemid.
- ✓ Töö- ja pereelu tasakaal.
- ✓ Vanemate vahelised erimeelsused.
- ✓ Pinged, stress ning sellest tingitud suhtlemisraskused lastega.
- ✓ Õpetaja pinged, stress ning sellest tingitud suhtlemisraskused lastega.

- ✓ Lapsele/lastele vajaliku arstiabi või muu abi saamine.
2. Palun täpsustage eelpool toodud valikut, tuues soovi korral konkreetsem näide või lisage teema, mida ülal ei olnud nimetatud.
Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 179.*
3. Palun valige alljärgnevast loetelust veel viis olulisemat teemat, mis teile muret valmistavad.
Valikvastused olid samad, mis küsimusel nr 1.
Kohustuslik Vastajaid: 265.*
4. Palun täpsustage eelpool toodud valikut, tuues soovi korral konkreetsem näide. Või lisage teema, mida ülal ei olnud nimetatud.
Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 108.*
5. Kuidas saab Eesti Lastevanemate Liit aidata neid muresid leevendada ja lahendada? Palun valige Teie arvates 3 olulisemat võimalikku lahendust.
Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 259.*
Valikvastused olid alljärgnevad:
- ✓ Suheldes tihedamalt lastevanematega, kogudes infot probleemsete valdkondade kohta.
 - ✓ Edastades vanemate jaoks kõige aktuaalsemad ja probleemsemad teemad vastavate valdkondade organisatsioonidele, tehes nendega aktiivselt koostööd.
 - ✓ Kaasates inimesi ajakirjanduse ja sotsiaalmeedia vahendusel rohkem kaasa mõtlema ja arvamust avaldama erinevatel probleemsetel teemadel.
 - ✓ Osaledes erinevates töörühmades, rääkides kaasa erinevatel teemadel ja panustades rohkem seadusloomesse.
 - ✓ Tehes selgitustööd erinevates asutustes ja erakondades.
 - ✓ Pakkudes lastevanematele erinevaid koolitusi.
 - ✓ Pakkudes nõustamist ja koolitusi haridusasutustele, hoole- ja vanematekogudele.
 - ✓ Arendades oma kodulehte ja infokirja, kajastades seal kõige olulisemat lapsevanemaid puudutavat infot.
 - ✓ Korraldades erinevaid infopäevi, teavituskampaaniaid, seminare, konverentse ja podcaste.
 - ✓ Luues üle-eestiline Lastevanemate Liidu võrgustik, et igas Eesti piirkonnas oleks vanematele kohalik tugikeskus.
6. Vajadusel palun lisage lahendus, mida ülal ei olnud nimetatud.
Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 37.*
7. Milline oleks Teie peamine küsimus, millele sooviksite Lastevanemate Liidu kaasabil vastuse saada?

Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 91.*

Vastajate kohta kogusime järgmiseid andmeid:

Nimi - Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 133.*

Vanus - Kohustuslik Vastajaid: 265.*

Sugu - Kohustuslik Vastajaid: 265.*

Elukoht - Kohustuslik Vastajaid: 265.*

Laste arv ja vanus - Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 265.*

Peremudel - Kohustuslik Vastajaid: 265.*

Haridus - Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 264.*

Otsustasime, et vastaja nimi ei ole nime lahtris kohustuslik ja et me ei kogu ka e-posti aadresse, et vastajad saaksid tunda ennast turvaliselt.

Küsimustiku täitnud isikute ülevaade

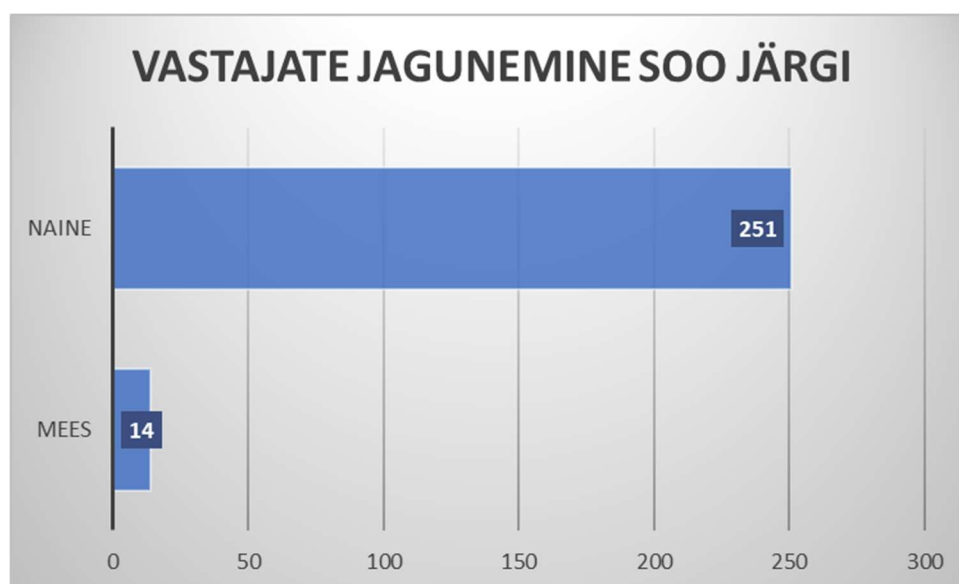
Antud küsimustiku läbiviimise eesmärgiks ei olnud koostada lastevanemate kohta üldist valimit või anda üle-eestilist ülevaadet, kuna see oleks eeldanud suure hulga vastanute kaasamist eri piirkondadest. Meie eesmärgiks oli kaasata küsimustikule vastajaid piisaval hulgal, et tajuda üldiseid murekohti ja hinnata erinevusi perekonna mudeli, laste arvu, elukoha, vanema haridustaseme järgi, et edaspidi vajadusel uurida lähemalt olulisemaid tendentse, koostöö ja huvikaitse vajadusi.

Vastanute arv

Elektroonilisele küsimustikule vastas kokku 265 lapsevanemat.

Vastanute sugu

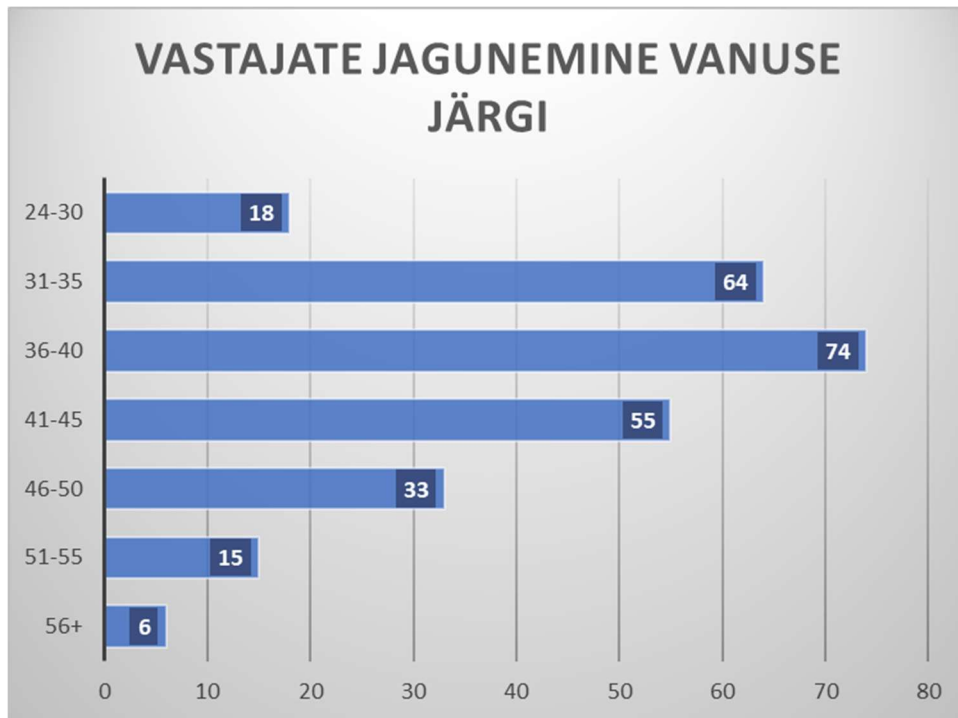
Vastajate seast valis enda sooks 14 vastanut „mees“ ja 251 vastanut „naine“.

Joonis 1. Vastajate jagunemine soo järgi.

Vastanute vanus ja vanuseline jagunemine

Vastajad olid vanuses 24 kuni 70. Enamik vanematest (193/ ligi 73%) jäi vanuse vahemikku 31- 45. Vanused jagunesid alljärgnevalt:

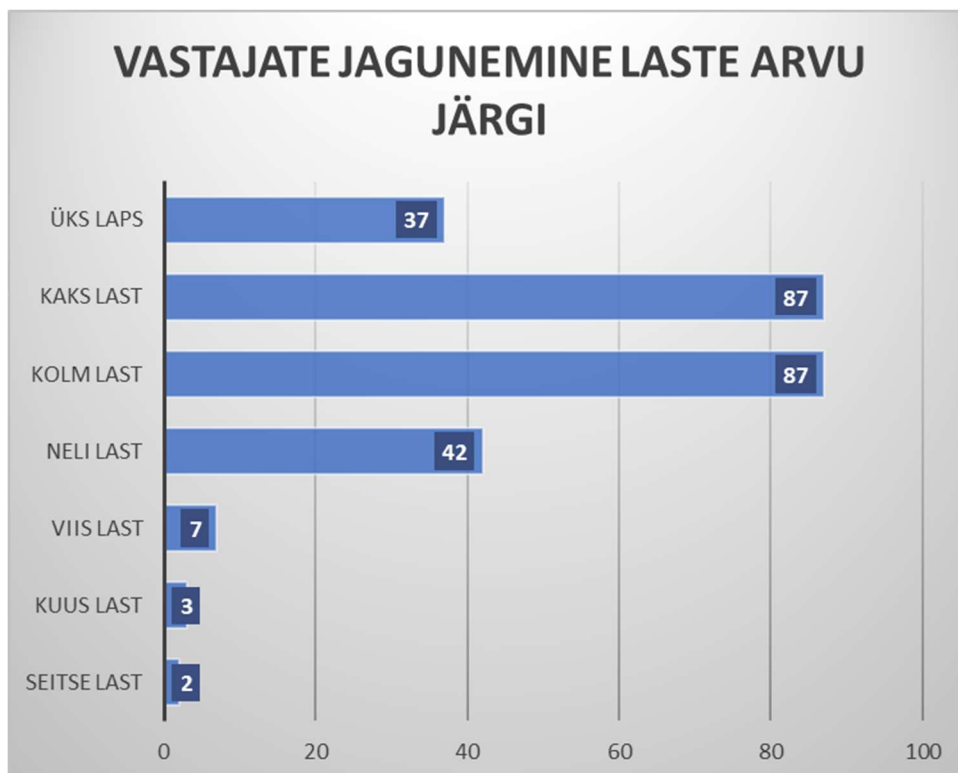

Joonis 2. Vastajate jagunemine vanuse järgi.

Vastanute jagunemine laste arvu järgi

Vastanutel oli lapsi ühest seitsmeni.

Laste arvu järgi jagunesid vastajad alljärgnevalt:

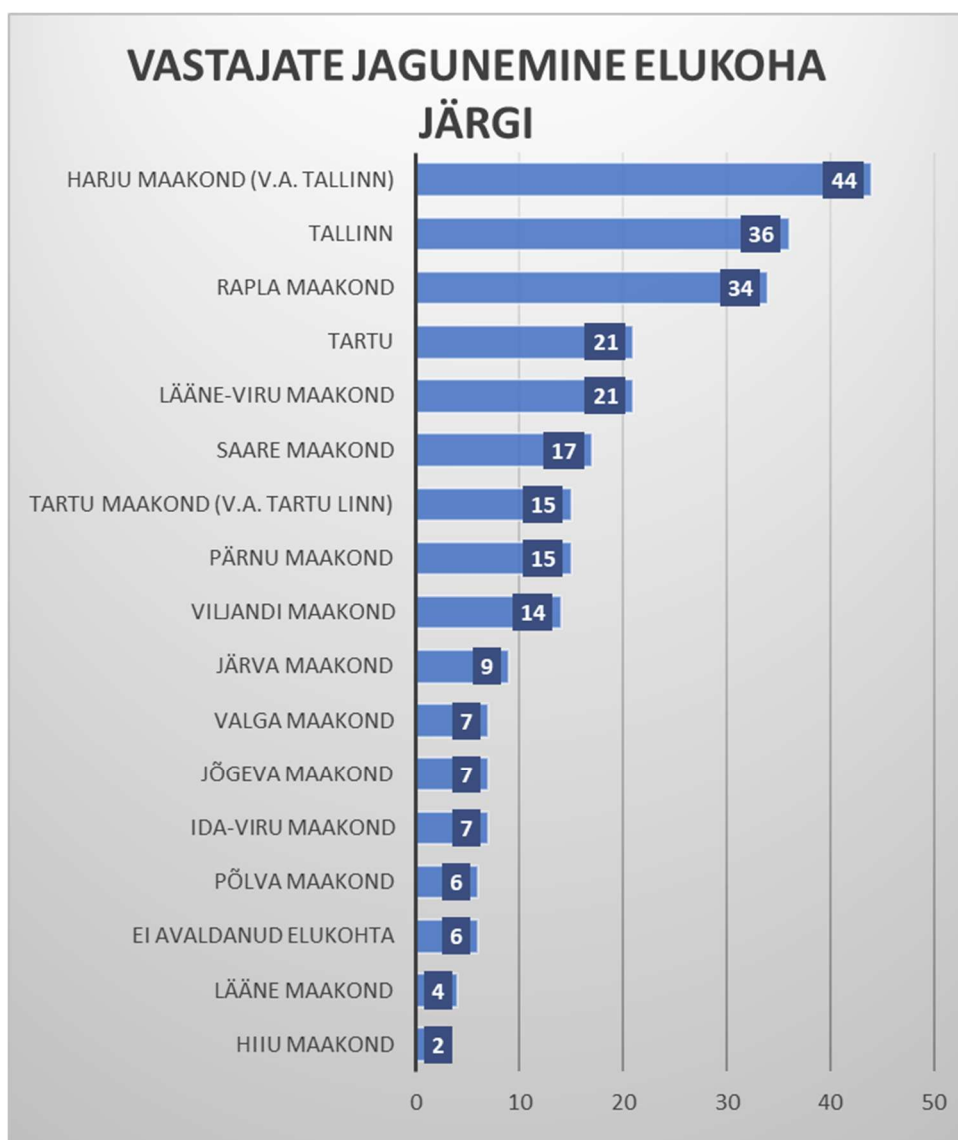
Joonis 3. Vastajate jagunemine laste arvu järgi.

Vastanute jagunemine elukoha järgi

Oleme väga tänulikud, et meie elektrooniline küsimustik jõudis paljudeni ja vastati erinevatest Eesti piirkondadest.

Kõige rohkem oli vastajaid Tallinnast ja Harjumaalt – kokku 80 vastajat. Arvestades kogu vastajate arvu - 265 inimest), siis on hea meel tõdeda, et saime ülevaate ka teistest Eesti maakondadest. Elukoha küsimus oli vabatahtlik ning kõikide vastanute seast oli vaid 6 vanemat, kes ei soovinud oma elukohta avaldada.

Kahjuks küll päris kõik Eesti maakonnad ei olnud esindatud, kuid hindame väga, et saime piisava ülevaate ka sellest, mis toimub väljaspool kahte suuremat piirkonda - Tallinna sh. Harju maakonda ja Tartut.

Joonis 4. Vastajate jagunemine elukoha järgi.

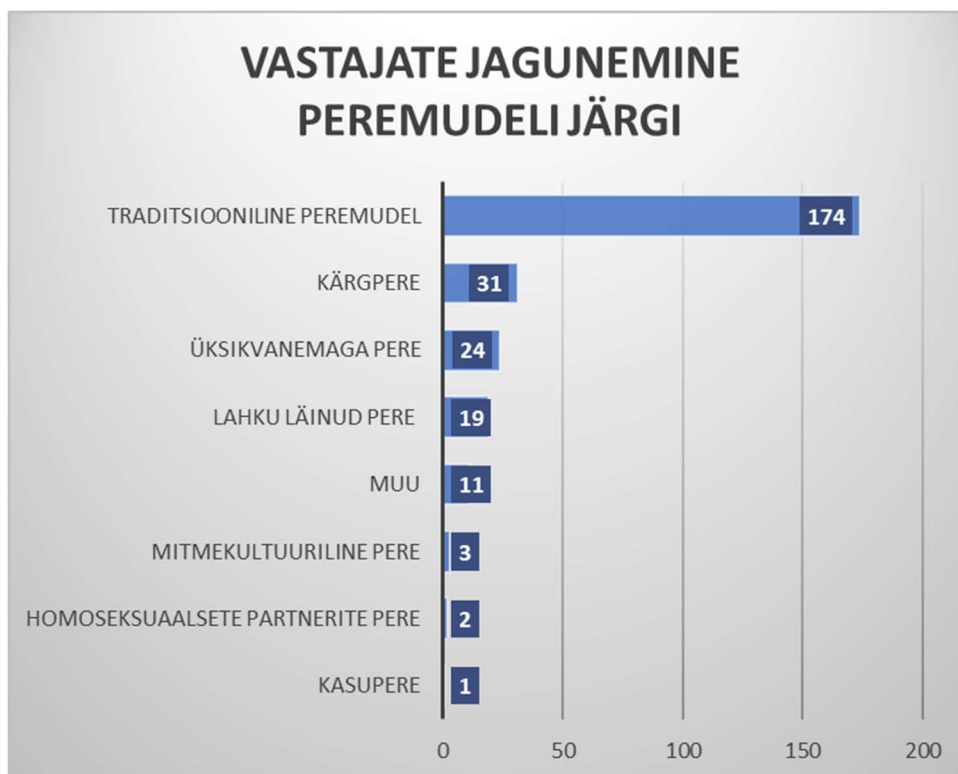
Vastanute jagunemine peremudeli järgi

Soovisime teada ka vastajate peremudelit, et võrrelda, kas see toob erinevusi üldises trendis.

Peremudelite loetelus kasutasime Tark Vanem veebilehel: www.tarkvanem.ee olevat jaotust ning lisasime valikuvõimalusse „muu“, kus sai valida endale sobiv variant.

Valikus ette antud vastusevariandid olid alljärgnevad:

- ✓ Traditsiooniline peremudel.
- ✓ Lahku läinud vanematega pere (mõlemad vanemad osalevad lapse kasvatamisel).
- ✓ Kärgpere.
- ✓ Homoseksuaalsete partnerite pere.
- ✓ Kasupere.
- ✓ Mitmekultuuriline pere.
- ✓ Üksikvanemaga pere (üks vanem osaleb lapse kasvatamisel).
- ✓ Muu...

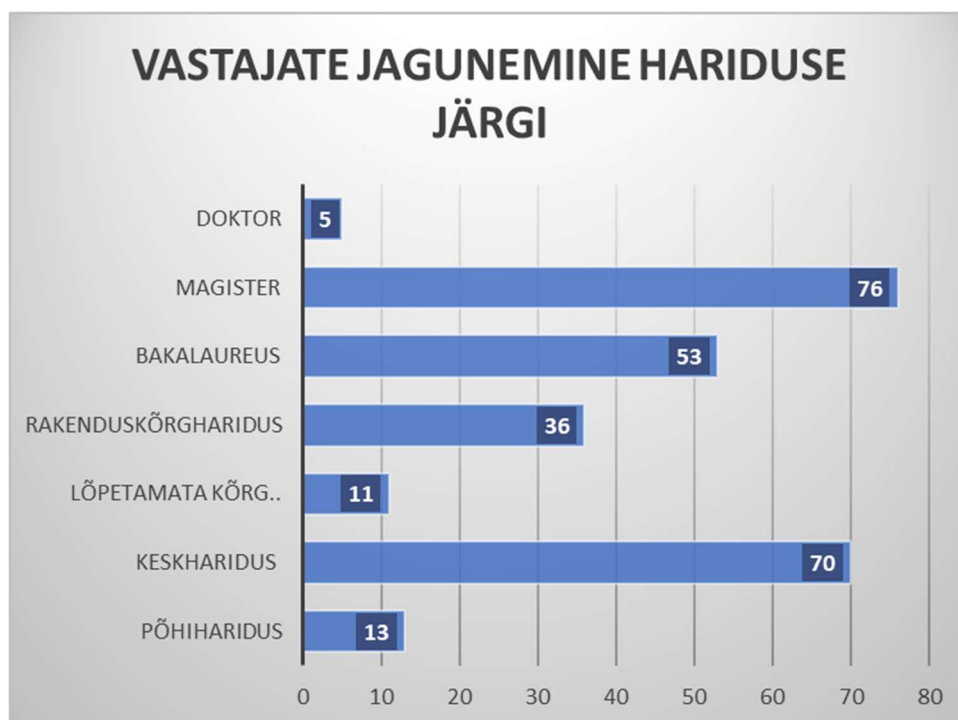
Joonis 5. Vastajate jagunemine peremudeli järgi.

Graafikust on näha, et varianti „Muu...“ valiti 11 korda. Toome välja ka need 11 vastust, kus vastajad, ei leidnud valikvastustest sobivat ning liigitasid endid ise peremudeli järgi alljärgnevalt:

- Lahku läinud vanematega pere, kus teine vanem ei osale eriti laste kasvatamisel. Ema elukaaslane on rohkem isa eest kui laste bioloogiline isa.
- Lahku läinud vanematega pere, ühe lapse isa ei osale üldse, teise isa nõuab aruandlust, kuid tegelikult kasvatamisel osalemine on peaaegu olematu.
- Lahku läinud pere, kasvatus ja kõik muu ühe vanema kanda.
- Lahku läinud vanematega mitmekultuuriline pere.
- Laste isa on surnud, lapsi kasvatab ema.
- Minu ema on ka igapäevane pere liige.
- Osaliselt kärgpere, 3 lapse isa ei osale laste kasvatamisel.
- Traditsiooniline pere ja hoolduslapsed.
- Traditsiooniline, kus lisaks vanavanemad elavad koos perega.
- Üks kasvatab ühte last, teine teist last.
- Üks laps enne kooselu, lapsevanem ei osale. Teine laps kooselust.

Vastanute jagunemine hariduse järgi

Soovisime vaadelda kas lastega seotud murekohad sõltuvad vanemate haridustasemest. Kuigi see küsimus ei olnud kohustuslik, oleme tänulikud, et vaid üks vastaja jättis antud küsimusele vastamata ning 264 vastajat avaldas oma haridustaseme.

Joonis 6. Vastajate jagunemine hariduse järgi.

Graafikust on näha, et kõige rohkem oli magistriskraadiga vastajaid (29%). Suurem osa vastajatest (170 vastajat ehk 64%) omavad kõrgharidust (alates rakenduskõrghariduses kuni doktori kraadini). 11- l on kõrghariduse omamine veel pooleli või jäänud lõpetamata.

Peamised murekohad

Selles peatükis toome välja murekohtadega seonduva valikvastuste osa diagrammidena st. esimese ja kolmanda küsimuse vastuste tulemused eraldi ning seejärel nende summa, et näha korrelatsiooni. Sellele järgnevad teise ja neljanda küsimuse tulemused vabade vastustena.

Antud raporti vabade vastuste seas ei kuva me neid vastuseid, mis sisuliselt väärtust ei loonud ja mida esines harva (ei oska öelda, ei tea vms), teised vastused on täpselt välja toodud. Lastevanemate Liit toetab iga inimese/vanema õigust oma isiklikule arvamusele ning enamus vastuseid on täpselt sellisena esitatud nagu nad algselt olid kirja pandud. Kustutatud on isikuandmed ja ebaviisakad või kellegi suhtes halvaks panu väljendavad kommentaarid.

Palume mõista, et antud küsimustiku läbiviimisel ei olnud eesmärgiks kellelegi isiklikult vastata või tagasisidet anda. Juhul kui keegi seda siiski soovib, võib meile kirjutada e-posti aadressil: info@laps.ee.

Küsimus number üks

Esimesele küsimusele ...

- Palun valige alljärgnevast loetelust möödunud õppeaastal Teie arvates **kõige olulisem murekoht** seoses lapse/lastega. (Edaspidi saate märkida ka mitu olulist teemat).
Kohustuslik Vastajaid: 265.*

... vastati alljärgnevalt:

Joonis 7. Vastajate poolt välja toodud kõige olulisem murekoht.

Küsimus number kolm

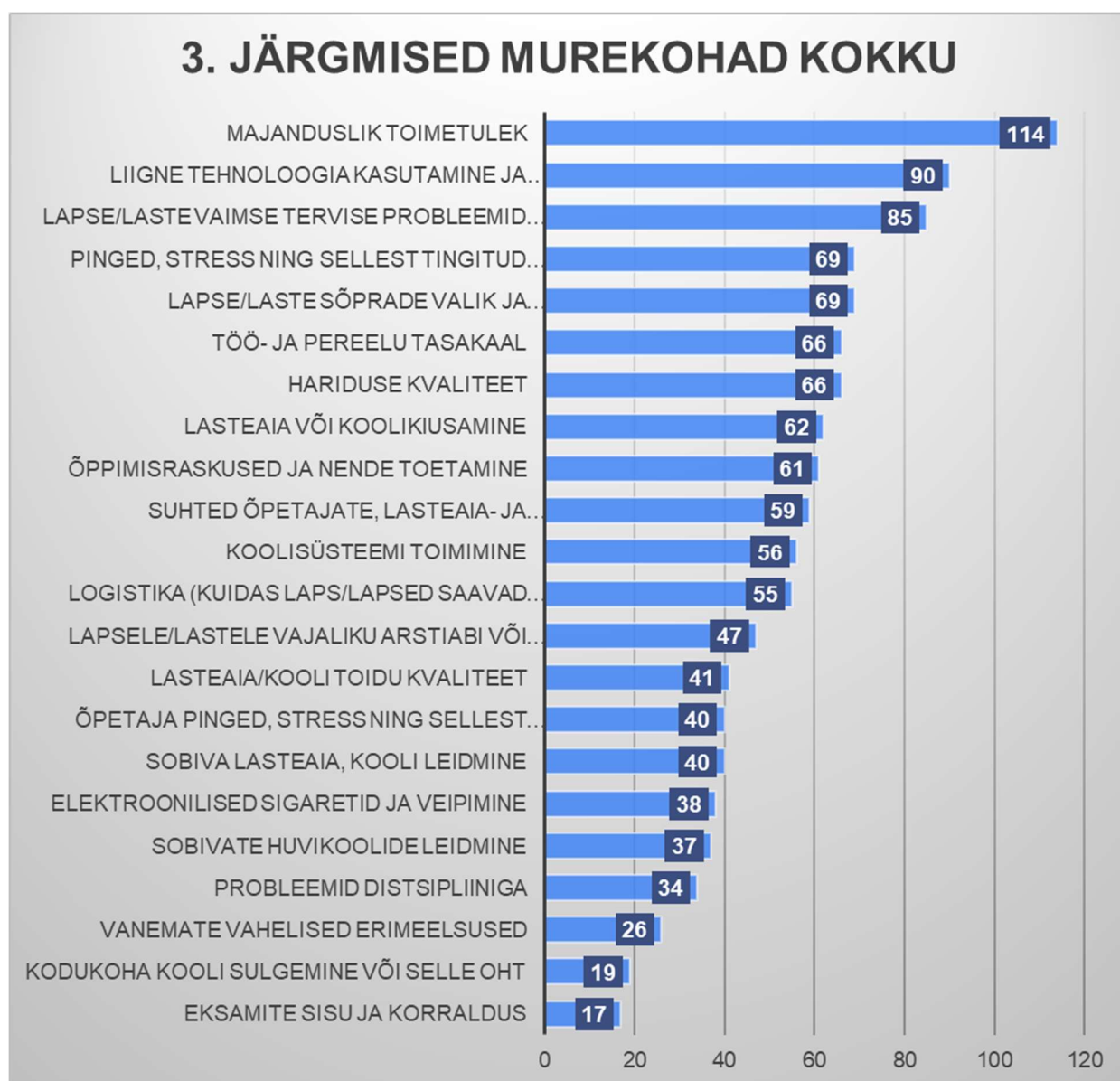
Kolmandale küsimusele...

- Palun valige alljärgnevast loetelust veel viis olulisemat teemat, mis teile muret valmistavad.

Kohustuslik Vastajaid: 265.*

- ✓ Valikvastused samad mis küsimusel nr 1.

265 vastaja ning viie valikuvõimaluse peale tuli valikusse 1191 vastust. Mõned vastajatest piirdusid ühega valikust ja kuigi küsimuses oli palutud viis olulisemat teemat siis ja 33-l vastajal oli murekohti rohkem ning nad valisid üle viie variandi.

Joonis 8. Vastajate poolt välja toodud järgmised murekohad.

Murekohtade vastused kokku

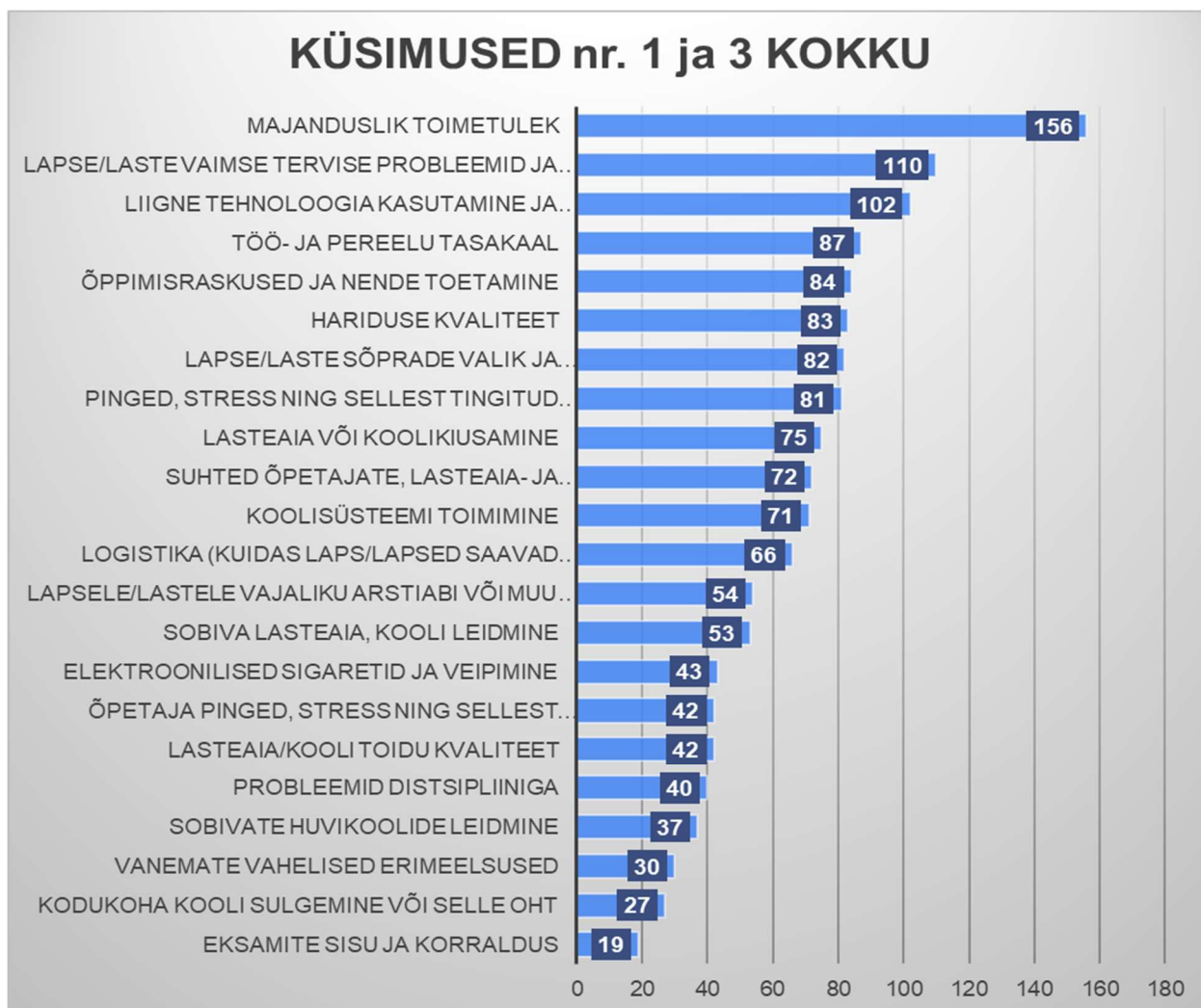
Liites kõik murekohad kokku jäi vastajate seas esimeseks ikkagi **majanduslik toimetulek**. Esikolmikusse jäi ka kõigil kordadel **lapse vaimse tervise teema**.

Koondvastustes toimus vahetus „õppimisraskuste murekohaga“, mis oli peamise murekohana kolmandal kohal, järgmiste murekohtade valikus üheksandal kohal ning koondpingereas langes viiendale kohale.

Samuti toimus muutus ka „liigse tehnoloogia kasutamise“ valikuga, mis nihkus koondpingereas kolmandaks, olles järgmistest murekohtades teisel kohal ning peamises murekoha pingereas kaheteistkümnendal kohal.

Edasi võis täheldada esimese kümnendi pingereas väikeseid muutuseid, kuid näiteks töö ja pereelu tasakaal ning hariduse kvaliteet oli vanemate arvamusel pidevalt pingereas esimese seitsme seas. Kiusamise teema oli ka pidevalt kaheksandal/ üheksandal kohal.

Kõik murekohad kokku (küsimused nr 1. ja 3.) vastajate arv ja pingerida oli järgmine:

Joonis 9. Vastajate poolt välja toodud kõik murekohad kokku.

Küsimus number kaks ja neli - vabad vastused

Toome välja kõik vabas vormis esitatud vastused, kus palusime murekohtasid täpsustada või lisada, et anda ülevaade vanemate poolt välja toodud arvamustest.

Antud raporti vabade vastuste seas ei kuva me neid vastuseid, mis sisuliselt väärtust ei loonud ja mida esines harva (ei oska öelda, ei tea vms), teised vastused on täpselt välja toodud. Lastevanemate Liit toetab iga inimese/vanema õigust oma isiklikule arvamusel ning enamus vastuseid on täpselt sellisena esitatud nagu nad algselt olid kirja pandud. Kustutatud on isikuandmed ja ebaviisakad või kellegi suhtes halvaks panu väljendavad kommentaarid.

Vabasid vastuseid oli teisele küsimusele 179 ning neljandale küsimusele 108. Need kõik on allolevas tabelis toodud kokku teemade kaupa.

Vabad vastused liigitatuna teemade kaupa:

Majanduslik toimetulek

Kallinev elu, sh toit, lasteaiakoha tasu, kommunaalid, pangalaen.

"Riigikoolid on üle võimete kallid ja arvestavad rikkama rahva võimalustega - kallid ekskursioonid, kallid esinemise riided, kallid restoranide lõunad. Ja kui ei maksa jääb laps klassi tegevustest kõrvale. Rahad käivad läbi õpetajate või kellegi lapsevanema erakonto (nn klassikonto) mida suure tõenäosusega kasutatakse endale raha teenimiseks.

Vaja oleks:

1 - kehtestada limiit koolis nõutavatele summadele.

2 - teatada summad õppeaasta alguses, mitte nädal ette ja kunagi ei tea millal järgmine suures summas rahanõue tuleb.

3 - keelata üheselt rahadega hangeldamine üle eraisiku kontode.

Näiteks lapse eravestluses sõnum klassikaaslaselt "su ema peab maksma esinemise kostüümi, muidu rikud kogu meie etteaste ära. Pealegi, minu ema juba õmbles kõik valmis"

Üks lapsevanem teenis endale raha esinemiskostüümide müügiga siin. Siit algavad ka suuremad koolikiusamised- "sa rikud esinemise ära" ja ka lapsed kes jäävad klassi ühistest väljasõitudest kõrvale, muutuvad outsideriteks ning potentsiaalseteks kiusamise objektideks."

Lapsehoolduspuhkuse järgselt lapsega hoolduslehel viibimine (hüvitis).

Reaalpalk on olulisel määral vähenenud ning lapsed kasvavad väga kiiresti oma riietest välja.

Lapsetoetus võiks olla suurem. 80 eurost jääb väheseks, et osta imikule kuuvaru mähkmeid, salvrätikuid, aluslinu jne.

Olen üksikvanem ja kogu lapsega seotud kohustused on ainult minu peal. Lisaks lapse diabeedihaldus, valvan lapse veresuhkrute näite öösiti.

"Lapsed kasvavad, üheks koolihooajaks on vaja näiteks vähemalt 4 paari jalatseid. Riided jäävad väikseks.

Kulutused logistikale - sõidutamine kooli, lasteaeda, trenni. Meie kodust lähim bussipeatus on 2,5km. Trennid maksavad, lapsed tahavad laagrites käia. Toidu peale kulub meeletu raha. "

Lapsed kannatavad kuna sissetulek on väike aga lastega väljaminekud suured, kõike ei saa lubada: trenn, laager, pidustused, ekskursioonid, riided, toit ja see nimekiri on pikk kuid vahest peab millestki loobuma.

Kõrgenenud EURibor, suurenenud kodulaenu maksed, samal ajal tõusevad kõik muud hinnad ka ja lastele vaja uusi riideid kasvamise tõttu. Emapalk sai läbi, nooremal lapsel pole veel hoiukohta, poole kohaga töötamine ja väiksem tulu seetõttu.

Et saaks lubada mida laps soovib.

Rahaline toimetulek maksudega.

Hinnatõusud kuid palgatõus puudus.

Suurperena on väga raske toime tulla, elu kallineb igapäevaga aga palgad ei jõua järgi kuidagi! Ja kurb on ka see, et kodus saad küll lapsega olla kuni 3.nda eluaastani aga poolteist aastat istud lihtsalt ilma rahata kodus või oled sunnitud tööle minema 1,6 aastase kõrvalt!

Inflatsioon.

Kõik see kokku tegelikult. Esiteks tohutu hindade tõus, sh erinevate trennide, riiete jne. Lisaks sellele trennidesse viimine jne - ka see ju muutunud kulukamaks. Üldiselt võin ausalt öelda, et vahepeal oli tunne, et võtaks lapse trennist ära, oleks elu palju kergem!

Pere majandusliku olukorra tõttu võtsin lapse koolitoidu nimekirjast maha sest see on tasuline. Vahepeal saime toiduabi kuid see pole püsiv ja väga keeruline aasta on olnud, tavaliselt olen kooliaasta jooksul varunud uueks õa asju kuid sel aastal no pole üle jäänud. Koolitoit võiks pigem olla kehvem aga vähemalt midagigi võiks laps tasuta saada.

Elu on läinud väga kalliks ja rahaline toimetulek muutub iga päevaga aina raskemaks.

Hinnad on meeletult tõusnud, kodulaenu ja auto liisingud samuti. Palk kahjuks mitte.

Toit on kallid ja muud tarbekaubad. Ei saa lastele lubada perega väljasõite ja muid ajaveetmise viise.

Majanduslik toimetulek on olnud sel aastal kõige suurem murekoht, seoses üldise hinnatõusuga.

3 lapse peretoetuse kadumine vähendas oluliselt sissetulekut. Üks laps astus ülikooli ja tegelikult on väljaminekud suurenenud, aga peretoetus imeväike.

Kuna 1l lapsevanemal on veel 1 ülalpeetav, siis läheb pere eelarvest raha ka elatise maksmiseks, seda aga teiste laste heaolu arvelt. Kahju, et riik sellises olukorras iibe kasvu ei arvesta.

Väga raske majanduslikult tulla toime, kui hinnad muudkui kerkivad.

4 last ja siis peab ikka arvestama ja vaatama, kas kõik saavad oma reisirid ja väljasõidud tehtud koolis pluss toit on meeletu hinnatõusu teinud.

Raske on soodsalt muretseda lastele vitamiinirikast toitu.

Väljasõidud, ekskursioonid. Eriti just nüüd kevadel, kui osadel on eksamid ja ülejäänud klassid PEAVAD kusagile väljasõidule minema. Paari nädala jooksul vaja mitu korda maksta mõnikümmend eurot ja lapsi käib koolis rohkem kui 1.

2 tudengit kodunt eemal, 4st lapsest sai riigi ees hoobilt 2.

Väljasõidud on toredad ja meie klassijuhataja on väga tubli küsides toetust sõitudeks (sõit söök jook) kuid siiski raha küsitakse ette tihti juhtub, et laps haige ei saa osaleda ja siis on raha raisus. Minul üks laps kellel rohkem veel keerulisem. Tuleme toime.

XXX valla lasteaiatasud on väga kõrged. Esimese lapse pealt maksan 75eur, teine laps 145eur, lisaks toiduraha, mis kokku lastel kuus ca 70eur. Ei tundu olevat mõistlik.

Hinnad on palju tõusnud ja tundub, et järgmine aasta läheb aina hullemaks.

Hinnad toodetel/teenustel sündmustel on teinud hüppelise hinnatõusu, palk ei jõua järele.

Kuivõrd erivajadusega lapse üksikemana ei ole mul head karjääri ega lapsel toetusi, on toimetulek igapäevaselt oluline teema.

Perekondlikud rahalised probleemid.

Üks lapsevanem täielikult puuduva töövõimega ja raske nägemispuudega, teine lapsevanem osalise töövõimega varasema vähiravi ning siiani sobiva töö puudumise tõttu.

Olen üksikema ja palk väike.

Logopeedi ei ole lapsele, erapedagoogi koolis pole. Hinnad tõusevad, maksud ka, toetusi vähendatakse, tegu 3 lapselise perekonnaga. Hetkel tööil vaid üks vanem.

Majanduslik külg on stressitekitav, kas piisab ühest töökohast kui hinnad edasi tõusevad? Kas jaksaksin seda erivajadusega lapse kõrvalt? Mis minu enda vaimne tervis selle peale ütleb.

Üksinda kaht teismelist poega kasvatades on tulud tulenevalt viimastest seadusemuudatustest oluliselt kahanenud. Nii näiteks on laste elatis vähenenud igakuiselt ligi 300 euro võrra (kusjuures seaduse järgi on kõik justkui õige, sest vastav kohtuotsus on olemas, kuid tegelikult kannan suurema osa lastega seotud kulutustest ka siis, kui mõni kuu saadav elatis on 0). Samal ajal on kulutused kasvanud märkimisväärselt - nt elamispinnale 175.- euro võrra, toidukulud on aga kasvanud rohkem kui 2 korda, sest kasvanud on toidu

hind, aga ka kasvavate laste söödava toidu hulk. Laste kiire kasvutempo on suurendanud ka kulutusi riidele (sh kaob mastaabisääst, sest ligi 3-aastase vanusevahega laste jala nr on sama).

Kuna neil 9 liikmeline pere ja majanduslik olukord pole just kõige parem, ostame riided teiselt ringilt. Koolis narritakse. On ette tulnud ka löömist.

Mida rohkem lapsi seda raskem majanduslikult on tegelikult.

Kaupade kiire kallinemine, kütuse kallinemine. Enam ei saa nii piisavalt kvaliteetset liha, aedvilju ja puuvilju perele osta. Seoses pingetega ühiskonnas kasvavad pinged ja stress otseselt ka mu töö/ töökohas (töötan haiglas xxx-s) ja see omakorda mõjutab mind emana.

Uue töökoha leidmine.

Elu on väga kalliks läinud. Eriti maal. Paljud, kes enne hakkama said, enam ei saa.

Majanduslik toimetulek ja logistika peab olema range kontrolli all seoses kütusekuluga transpordile.

"- Kahepäevane XXX reis - 120 eur + toit

- Ühepäevane reis XXX - ca 70 eur

- 8 klassi lõpetamise pidu aktusega ca 90 eur, millest ca 40 eur küsiti aktuse eest, mis sisaldas ka kohustusliku kingitust koolile. Meil riigis on aga miinimumpalk ca 600 ja elatusmiinimum ca 300 eur need asjad ei sobi kokku!"

Selleks, et majanduslikult toime tulla tuleb teha lisatöid. See, aga jätab vähem aega pere jaoks.

Hinnatõusud on ajanud inimeses rohkem stressi. Sellest ka peredes rohkem pinget ja sõnelusi. Kogu aeg peab mõtlema ja kalkuleerima poes käies. See on päris väsitav. Vanemate stress ja pinge kandub ka üle lastele, sest vanemad on närvilisemad.

Lapse/laste vaimse tervise probleemid ja nendega hakkama saamine

Lapsel vaimse tervisega mured.

Ei saa vajaminevat abi.

Lapse eripärast tulenevalt on vaimse tervise probleemid teravamad, esineb üksildust, sotsiaalsed suhted raskemad.

Viienda klassi tüdruk on sattunud klassikoosseisu, kus ülejäänud tüdrukud on erinevad ning hõõruvad seda talle ka nina peale, kuni lauseteni, et "sul pole mõtet tulla, sest...". Klassijuhataja on üle koormatud (juhatab paralleelselt kahte klassi) ja pole seetõttu klassi õhustikuga eriti tegelenud. Samal ajal meie pere gümnaasistil lapsel on suitsidiaalne

sõbranna, keda ta siis püüab meeleheitlikult elus hoida (kutsub kiirabi, käib järel jne), ise on täiesti kurnatud ja depressiooni äärel.

Tänapäeval on palju lapsi, kelle närvisüsteem on haige.

Lisaksin siia, et nr 2 probleem, on lastele sobiva arstiabi/tugiteenuste saamine. Ühel lastest on üsna raskekujuline ATH. Temal on psühhiaater olemas, aga alati tuleb uut aega oodata 3 kuud. Teiste laste ja nende murede puhul on riiklikus süsteemis ooteajad 4-6 kuud (kui üldse on võimalik panna arsti aega, tavaliselt tuleb vabanevat aega ka oodata 6-12 kuud). Ja eraarsti on väga kallid. Näiteks allergoloogi vastuvõtt koos kõige lihtsamate analüüsidega oli 250.- eurot. Psühhiaatri vastuvõtt (1h) maksis 180.- eurot. Ja tingituna laste vaimse tervise probleemidest ja abi kättesaadavusest (psühholoogide ja terapeutide juurde lihtsalt pole tasuta abi võimalust) on pinged nii koolis kui kodus. Ja kui kodus on rohkem kui paar last, siis lähevad suhted neil omavahel sassi ja lõpuks on vanemad nii läbi, et pinged annavad igal ajal tunda.

Õpetajatele vaimse tervise esmaabi juhendite ja materjalide võimaldamine.

Lapse vaimsest tervisest saab alguse terve jada: õpiraskused (kuidas leida/ jõuda vajaliku tugiteenuseni), probleemid kaaslastega (võimalik kiusamine), üldine toimetulek peres (kas tugiteenused on tasulised, kas seda saab endale lubada), vanematele kindlasti töö ja pereelu ühildamine (lapsel on vaja toetavat vanemat, kuid töökoormus, et tagada elementaarne toimetulek, lööb üle pea lihtsalt kokku).

Kaasava hariduse korral ei saa õpetaja kõigi erivajadustega lastega tunnis üksi hakkama. Ülejäänud normlapsed kannatavad.

Lapsel on ATH ja autismi spektri häire (vanus 8). Ärevus takistas oluliselt kooliga kohanemist.

Vaimset tervist ei toeta kohalik kool, vaid pigem aitab kaasa kiusuga ja hiljem on laps oma muremõtetega üksi.

"Lapsel tekkis ärevushäire. Ja teraapiasse on võimatu aega saada. Tasuline teraapia/psühholoog (160€ kord) käib üle jõu."

Erivajadustega lapsed pole saanud neile toimetulekuks väga vajalikke tingimusi ega abi, mille tõttu on kõigi vaimne tervis märkimisväärselt kannatanud.

Laste stressikäitumine ja kuidas sellega hakkama saada.

Teise klassi õppekava on meeletult tempokas. Laps lihtsalt ei jõua järke pidada, peame koos õppima ja lõpuks ka trennidest loobuma. See omakorda pingestab meie omavahelisi suhteid ja ka suhteid koolikaaslastega, kuni käitumine muutus täitsa hulluks. Aprillist algas, et esimese kriitika/keelamisega järgnes nutt või füüsiline rünnak ette jääva isiku suhtes. Nüüdseks on laps nii väsinud, et hajevil, magab palju, vajab psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi abi. Ka ma ise vajan, et toetada ennast ja last.

Apaatsus, huvipuudus, agressiivsus.

Lastel on kooliga seoses liiga palju stressi.

Kui minu, kui lapsevanema jaoks ei ole oluline hinne, vaid see, et laps saaks aru, siis õpetajad soodustavad pingete tekkimist. Näit. kui mu muidu viieline laps sai nelja või veel hullem, kolme, pööritasid õpetajad silmi, et kuidas nii saab olla. See on tekitanud lapses tohutud pinged ja stressi ja minu kui lapsevanema selgitused, et ära tee välja, pole aidanud. Enesepiitsutamine on jätkunud. Lapsel on pidevalt tunne, et ta veab õpetajaid alt.

Tänapäeva lapsed on väga pinges ja stressis, aga spetsialiste kas on vähe või ei jaks vanemad spetsialistide hindasid maksta.

Vaimse tervise probleemide korral on abi saamise oote järjekorrad pikemad kui pool aastat.

Vanemate lahutusega seotud stress lapsel.

Kui õppimist nii palju, siis see mõjutab lõpuks lapse vaimset tervist, kus ei jaksata enam, ei soovita kooli minna.

Õppimisraskused ja nende toetamine

Põhikooli kehv keemia ja matemaatika tegi raskeks gümnaasiumi esimese aasta.

Ikka see HEV- laste teema, kus on nii erinevate õppekavadega lapsed ühes klassis, mille riik on kohustuseks pannud. Lõputu teema, et vajame logopeede, kuid neid lihtsalt pole.

Koolis puuduvad aineõpetajad.

Hev laps.

ATH (veel diagnoosimata) lapse toetamine ja klassijuhataja vähene arusaam ATHst.

"Matemaatika, füüsika ja keemia on ained, millega on rohkem raskusi. Seda enam, kui osades ainetes õpetajad ei õpeta tunnis, vaid jätavad kogu õppimise ja teema omandamise lapse enda õlule."

Covidi perioodist tekkinud raskused õppetöös.

ATH-ga poisi koolitööde tegemine kodus käib üle jõu vanematele - valida on kas õppetöö või kontakt lapsega.

Motiveerida last õppima. Selgitada, et abi vastuvõtmine on normaalne. Selgitustöö, miks on vaja õppida kui laps näeb hetkel, et nende teadmistega ei ole elus midagi peale hakata. Panna huvi tundma õppeainete vastu ja pingutada vastavalt enda võimetele.

Õpetajad ei oska märgata hev last isegi siis kui nende tähelepanu sellele suunata. Lapse erinevusi ei märgata, nendega ei tegeleta. Rajaleidja otsust ei täideta. Õpetajad ei tee koduga koostööd, ei kuula lapsevanema soovitusi. Õpetajad kuritarvitavad võimu (selle töö eest Sa saaksid praegu napilt kolme, see teema ei huvita kedagi. Tee paremini. Laps nutab ja teeb midagi. Lõpuks on hindeks ikkagi arvestatud.)

Õppe tempo, kiire, ebareaalselt mahukad tööd, lapse koolistress selle tõttu.

Lastel oli vaja lasteaias logopeedi/erapedagoogi aga kahjuks terve aasta jooksul ükski mu kolmest lapsest ei kohtunud eripedagoogiga, kuna eripedagoog käis korra nädalas ja tal polnud võimalust ajaliselt lapsi endaga vestlema kutsuda. Ja hetkel on mu 4 aastane on pandud järgmiseks õppeaastaks järjekorda koos oma rühmast veel 14.-lapsega. Aga kindlat kohta tal järgmiseks õppeaastaks pole, lasteaia poolt.

Lapse muutumine koolis olles vaikseks ja kartlikuks.

Kuidas last motiveerida oma puudulike hindeid parandama.

2.klass. Õpetaja ei selgita piisavalt uusi teemasid lahti vaid joostakse tv antud ülesannetega kiirelt edasi. Pooled teemad sel õppeaastal olen selgitanud lapsele ise, et ta saaks teemast aru. Reaalselt 4 tv eesti keeles ja 4 tv matemaatikas õppeaasta peale. Tundides tempo on tohutu ja näib, et eesmärk on täita ära kõik lk töövihikutes mitte see, et laps areneks, õpiks ja omandaks antud teemad põhjalikult ja arusaadavalt. Hinnatakse eksamite protsendisüsteemi järgi.

Lapsel on õppimiskeskused seoses tema diagnoosiga ja igapäevane kodus õppimine on väga pingeline.

Vastumeelsus koolis käimise suhtes, motivatsiooni langus, halvad suhted vanematega.

Töö- ja pereelu tasakaal

Neli kodust last ja kaks täiskohaga töötavat vanemat.

Kuna olen treener, siis trennid on õhtuti ja jõua koju väga hilja (10 paiku), tuli veel gruppe juurde ja tuleb mõelda elu ümberkorraldamisele, sest laps jääb hooleta. Ta on küll 15, kuid praegu on nagunii tal keeruline aeg.

Lastega oli palju arstidel käimist. Pidev logistika, töö sättimine jne.

Selleks, et ennast arendada, tööl käia ja olemas olla laste jaoks, tuleb pidevalt tegeleda sellega, kes ja kus on, kuhu minema peab ning kuidas selles kõiges ise terveks jääda. Seega see hõlmab nii logistikat, suhteid kooliga, hariduse kvaliteeti kodulähedases koolis, atraktiivsete töökohtade olemasolu piirkonnas ja maaelu väärtustamist. Selleks, et leida tasakaal töö- ja pereelu vahel tuleb anda endast väga palju. Eriti kui teha asju pühendumuse ja südamega.

Stress, unepuudus, vastutus, emotsionaalne regulatsioon.

Läksin peale lapsehoolduspuhkust tööle tagasi.

Esimest aastat lasteaias käivad kaksikud olid lasteaias keskmiselt 6 päeva kuus. Muul ajal tuli teha täiskohaga tööd haigete laste kõrvalt kodukontoris.

Töoga seotud kohustusi on palju ja leida pere jaoks aega, et kõik koos midagi teha on keeruline.

Isa ainuke palgasaaja, seega palju ületunnitööd (igapäevaselt ca 12h). Ema üksi 4 lapsega rakk. Vähe ühist pereaga ka koosvanemlust.

Liiga vähe aega lastega kvaliteetaja veetmiseks.

Pidevalt külmetushaigustes lapse kõrvalt on väga raske oma töökohustusi täita. Esiteks on see majanduslikult keeruline, sest hoolduslehel olev ema sissetulek on ebaõiglaselt väiksem. Teine väljakutse on üldse oma tööülesandeid täita, sest hoolduslehele jäämine ei tähenda, et töö tehakse sinu eest ära.

Perega koos olemise aega on vähe.

Töö käimine 50 km eemal kodust.

Kuna lapsi on peres kolm, kellest üks on lasteaialaps, siis pere- ja tööelu tasakaalustamine on tõsine väljakutse. Lasteaialaps saab keskmiselt 2 nädalat lasteaias käia, kui juba jälle 2 nädalat haige. Lisaks nii ise kui ka suuremate lastega on vaja arstidel käia. Siis ongi selline tunne, et oled süüdi kogu aeg töölt ära olemises.

Vajan rohkem aega perele, et saaksime rohkem koos kodust väljas käia.

Hariduse kvaliteet

Haridus pole homme hommikukohvi kõrval ära tarbitav toode, mille kvaliteedi ja kvantiteedi piisavust saab üpris lihtsalt hinnata. Lapse kontekstis rääkides võiks haridus olla midagi, mis aitab kümnete aastate pärast jätkuvalt inimese arengule kaasa. Vaadagem täiskasvanuna vahepealse elu taustal tagasi enda koolipõlvele. Ja küsigem eelarvamusvabalt, et mis oli koolis SEE, mis oli päriselt tähtis ja oluline, mis on tegelikult kaasa aidanud ja teeb seda jätkuvalt. Ja mis sealt puudu jäi. Jutt käib soovitud mõjust PÄRIS elule, mitte lihtsalt järgmisele kooliastmele, kus taas toodi omajagu ohvreid kujuteldava tuleviku elu nimel. Kuidas SEDA kirjeldada, hinnata, tähele panna? Ja kuivõrd on SEE (muidugi ajakohaselt teisendatult) täna kooli ja haridussüsteemi fookuses. Või äkki on fookuses miski muu.

Õpetaja sunnib sõnu pähe õppima, et neid kontrolltöös kontrollida. Õpilastel ei ole võimalust neid sõnu kasutada. See tekitab vastumeelsuse õppimisele.

Kvalifikatsiooniga õpetajate puudus.

Paljudel õpetajatel puudub haridus ja oskus õpilasi arendada, individuaalsest lähenemisest rääkimata.

Õpetajate ebapiisav kvalifikatsioon.

Koolis õpetavad õpetajad ei oma õpetaja kutset ega ei ole läbinud pedagoogi kursuseid.

Paljudel õpetajatel puudub kvalifikatsioon või katsetatakse väga radikaalseid meetodeid, millel silmnähtavalt pole tulemust. Kaasava hariduse valguses ei saa eeldada, et kõik õpilased klassiruumis on ennastjuhtivad. Mõned ei ole võimelised algklassides ise vastutust võtma ning nad segavad ka teiste õppimist. Ühel hetkel on 5. klassis lapsed, kes ei oska ikka

veel lugeda. Noor ja kvalifikatsioonita või kusagilt Noored Kooli programmist õpetaja laiutab käsi, et kuidas nii küll läks. Õpetajatel on sageli puudulikud teadmised didaktikast. See kõik viib taas laste sügava mahajäämuseni.

Suured klassid, õpetajad ei jõua õpilasteni.

Mida koolis õpitakse, kui palju antakse kodus õppida, mida tundides tehakse, miks tuimalt töövihikuid täidetakse, õpetaja huvi puudumine.

Aineõpetajate ajapuudus peale tunde lastega tegeleda- õpiabi pakkumine.

Minu lapse koolis õpitakse vähe. Ei anta praktiliselt koduülesandeid. Lapsed ei loe kvaliteetset kirjandust (nad võivad valida ise raamatuid, aga kust nad teavad mis on hea ja mis mitte). Lapsed pole aasta jooksul kirjutanud ühtegi kirjandit ega pisimatki juttu. Pole õppinud pähe ühtegi luuletust. Pole kirjutanud ühtegi etteütlust. Sellist asja nagu raamatute lugemine suvel (kooli poolt antud nimelisi, kust saab valida) enam ei ole. Suuliselt lapsed enam ei vasta ja ei oskagi. Niigi laisk laps muutub veel laisemaks, sest kui mitte keegi ei nõua, siis milleks pingutada.

Erakoolis ei lubatud lapsel käia kolmes tunnis, lõpuks 12-s kästi dokumendid välja võtta, pikem teema...

Soovin kaasa aidata võimalusele avada XXX Montessori pedagoogikat rakendav kooliklass. Näen, et see metoodika sobitub tänaste ootustega haridusele. Seda toetavad haridusvaldkonna arengukava, XXX haridusstrateegia jne, kuid kuidas teha ametnikele selgeks, et mitmekesiste valikute pakkumine munitsipaalsüsteemis rikastab haridusmaastikku ja tõstab hariduse kvaliteeti...

Õpetajal ei ole kontrolli klassis toimuva üle. Segajaid ei tohi klassist välja saata. Kannatavad kõik, kes õppida soovivad.

Minu poja rühmas pole eesti keelt piisaval tasemel rääkivat töötajat. Mõjutab tema arengut väga tugevalt. Otsustasime lasteaia vahetuse kasuks.

Õpetajad ei suuda täita ainevaldkonnas ettenähtud ainekava.

Õppekava täitmine on puudulik.

Kaasav haridus ei toimi.

Koolides õpetavad suvalised õpetajad, reaalinete tase käib alla.

Õppekavade aegumine. Võiks kaasajastada. Tegelikult on paljud õpetajad "aegunud", kes ei muuda ennast vastavalt ajajärgule.

Hariduse kvaliteet kukub suurtes klassides väga suurelt. Õpetaja lihtsalt ei jõua kõigega tegeleda.

Pidev hariduse reformimine.

Koolisüsteemi toimimine

Kaasav haridus olukorras, kus on niigi liiga suured klassid, mis eeldab omakorda tunduvalt suuremat tugisüsteemi. Ukrainlased ja covid'i järgne aukude lappimine nii ainetes kui vaimus.

Kooli sisene kliima ei ole kiita ning see kiirgub ka välja.

Ma muretsen, kuidas toimib praegune kooliprotsess - nimelt, seoses uue keelereformiga pole võimalik, et leidub kvalifitseeritud õppejõud hea keeletasemega paari aasta jooksul.

Laste tööaeg ja vaba aeg on nihkes kohustuste poole, mis pigem ei huvita.

Õpetajatel ei ole piisavalt ressursi ja jõudlust kaasava hariduse ellu viimiseks. Erivajadusega lapsed vajavad palju ressursi ja tähelepanu.

Õpetajad ei teavita vanemaid, kui lapsel on probleeme õppimisega: tegemata tööd, järel vastamised jne. Stuudiumis info puudub.

Vähene huvi õppimise ja aine vastu. Oodatakse kaasavamat ja põnevat õpetamismetoodikat. Et ei pea kodus veel iga päev õppima.

1 klassi lapsel igapäev uus teema, sihuke tunne, et lapsed jäävad nagu rongist maha. Milleks kiirustada, ühe teema juures võiks, et üks päev õpib ja järgmisel päeval kordame uuesti üle. Matemaatikas ka õpitakse juba asju, mis eelnevalt on olnud suuremates klassides.

Mu jaoks on põhiküsimus, kas lapsed peavad (oma aja ära elanud) koolisüsteemi üleval hoidma või on süsteem õppijate toetamiseks. Lapsevanemana teen ekstra pingutuse, mis on peaaegu võrreldav igapäevase töökoormusega, et last aidata ja kaitsta.

Klassiruumis õpitakse samu asju samas tempos, ei võeta arvesse lapse arengut ja oskusi. Näiteks, miks peab esimese klassi laps kümne piires liitma-lahutama, kui ta oskab seda juba saja piires. Võiks olla, et laps saab tegeleda enda teadmistele vastavate ülesannetega ja peab ka veidi pingutama. Vastasel juhul, hakkab koolis igav ja laps ei õpi õppima.

Päris täpselt pole aru saada milline süsteem toimib, millal vaja iseseisvat tööd millal mitte, väga palju segadusi riigikoolides.

Õpetajad ega juhtkond ei suhtle oma vahel ja info jääb seisma. Laps pandi koduõppele juhtkonna poolt aga info õpetajateni ei jõudnud ja õpetajad otsisid mitu kuud last taga ja kutsusid kooli vastama asju, märkisid puudujaks, panid hindeid (kuigi laps polnud koolis ega osalenud selliselt õppetöös).

Kodutööde maht on üüratu suur.

Laps ütleb, et õppimine on huvitav. Aga kõike ei jõua. Lapsel pole valikuvõimalust. Ja õpetajal vist ka mitte.

Suurim mure ongi, et koolis sees käärub ning on hirm, et laste hariduse saamine sellega kannatab.

Gümnaasiumikohtade osakaalu vähendamisel tekib küsimus, mis saab neist lastest, kes kodulähedasse gümnaasiumi ei saa, aga kelle profiil sobib pigem gümnaasiumi, kui ametikooliga. Lapse kolimine kodust kaugele tekitab märkimisväärse rahalise kulu.

Lapse/laste sõprade valik ja omavahelised suhted

Lapsed on üksteise suhtes õelad ja palju on sildistamist juba päris varases eas.

Õpetasin lapsele, kuidas lahendada olukord, kui on mindud sõbraga riidu.

Teise klassi tüdrukud, on ühel hetkel parimad sõbrad ja siis järgmine hetk vihkavad teineteist. Hea, et on klassijuhataja, kes võtab tüdrukud kõrvale ja räägib nendega eraldi, kuid see lapse toetamine selles suhete virrvarris on keeruline olnud.

Laps kurdab, et tal pole koolis püsivaid sõpru. Ta igatseks vähemalt ühte pidevat sõpra.

Sattus kampa, kus ei ole lastel tahtmist koolis käia.

Meeldimised eakaaslastega, puudega laps segab kõiki, kõik peavad andeks andma erivajadusega lapsele tema käitumise.

Lasteaia või koolikiusamine

Laps eristub domineerivatest klassikaaslastest selle poolest, et on viisakas ja heatahtlik ning õpib hästi. Sel õppeaastal tundis laps tõrjumist, narrimist ja eemale jätetust kaaslaste poolt.

Vägivald koolis.

Laagri Kool. Suuremad klassid kiusavad väikeklassi lapsi - hev lapsi. Sõimavad lollideks, vördjateks, idiotideks. On olnud ka füüsilisi kontakte. Oma laps on rääkinud sellepärast enesetapust.

Kiusuvabas koolis ei tegeleta piisavalt kiusamise ära hoidmisega.

Koolil puudub korralik tugivõrgustik mis aitaks koolikiusamise korral.

Koolikiusamine.

"Kiusamine õpetajate poolt. Lapse alandamine, solvamine ja lapse vanemate halvustamine lapse ja klassikaaslaste ees. Tunni korra rikkumise eest, viskas õpetaja karistusena õpilase vahetusjalatsid aknast välja. Õpetaja andis tunni ajal loa/korralduse lüüa teist õpilast, kuna too segas tundi. Murega õpetaja poole pöördudes on tihtilugu vastuseks- mul on suuremaidki muresid või, et oleks mul sinu mured, millele ei järgne midagi. Mina vanemana, ei saa oma e-kirjadele vastuseid."

Lasteaia rühmas on teisi lapsi kiusav poiss.

Kiusamine klassis.

Minu meelest on kiusamine kui sa ütled korduvalt kellelegi midagi halvasti ja chat-is on seda nii lihtne teha ja see jääb vanema jaoks varjatuks. Loodan, et lapsel jätkub veel pikaks ajaks usaldust rääkida mulle nendest teemadest, kui keegi talle halvasti ütleb.

Koolikiusamine, millest tulenevalt on lapsel depressioon, õppimise häired. Õppimises on lüngad aineõpetajate puudumise tõttu.

Lisamärkus: Kiusamist, kui probleemi mainiti ära ka majandusliku toimetuleku all ning vaimse tervise all, kuid kuna need olid tervikarvamuse osad siis need kuvati nende teemade all.

Sobiva lasteaia, kooli leidmine

Ei soovinud mammutkooli vaid pisimaid klasse ning hoolivamat personali.

Gümnaasiumisse sisse pääsemine on päris keeruline, kui lapsi on rohkem, kui koolides kohti. Tekib küsimus, et kuhu ma 16-aastase panen, kui kuhugi ei pääse. Maximasse kärusid lükkama? :)

Lapsel on erivajadus, seega talle sobiva ja samas arendava keskkonna leidmine on keeruline. Pingeid lisab tugivõrgustiku puudumine.

Kas meie kohalikku lasteaeda jääb kolm rühma koos eraldi sõimerühmaga või mitte.

Meie elukoht on XXX selline osa, mis jääb ikkagi XXX linna alla. Seetõttu pole meil võimalik saada kohta lähedalasuvatesse lasteaedadesse, mis jäävad omakorda XXX valla alla. St üks lasteaed on meil 5 minuti tee kaugusel (jala minnes), kuid XXX linna ja XXX valla piir jookseb nii jaburalt, et last sinna panna ei saa. Valikus on XXX lasteaiad, mis jäävad tegelikult üsna kaugemale.

Ei ole lasteaiakohta pakkuda lapsele aga emapalk saab otsa - kuidas toime tulla?

Elame kahe valla piiril. Teise valla lasteaed on meile väga lähedal, oma valla oma kilomeetrite kaugusel, vajab autot sinna jõudmiseks. Teise valla lasteaia kulu vanemale on võrdne erahoiuga. Tehakse vahet mitu vanemat vallas elab.

Tulevane põhikool on kaugel jms.

Sobiva kooli leidmise all mõeldud gümnaasiumi valikut.

Suhted õpetajate, lasteaia- ja koolipersonaliga

Õpetaja ei arvesta lapse erisusega.

Õpetajad ei ole aktiivsed, pigem omas kinni (ei viitsita uusi asju teha ja korraldada).

Lapsel oli probleem kahe erineva aineõpetajaga, kus ka hinded olid madalad. Teised ained, kus õpetajatega probleeme polnud, olud hinded enamuse 5.

Kõiges on süüdi justkui laps.

Koolipoolne oskamatus või jõuetus õpetajatega seotud probleemide lahendamisel.

Kool ei andnud teavet lapse õppimise kohta õppeaasta vältel.

Koolis mõnitavad õpetajad lapsi. Õpetajaid ei ole välja õpetatud ja nende oskus realselt olukorda lahendada puudub. Näiteks on 1 õpilane kooli korda rikkunud (teadmata) aga selle asemel, et õpilasega suhelda, materdatakse ta kaasõpilaste poolt maha.

Laps jäi juba viimase 2 õppeaastaga palju õppetöös maha, raskuste tõttu tekkis trots ja abituse tunne, depressioon. See kõik tekitas tohutul hulgal probleeme õpetajatega, tänaseks on noore enesekindlus ja usk endasse täielikult kadunud.

Soorituspinge. Näiteks põhikoolis käiva lapse kehalise kasvatuse õpetaja ei hinda seda, kas laps osaleb ja tahab liikuda, vaid kui kiiresti joosti, kaugele hüpati, kuidas sooritati korvpalliharjutus jne. Gümnaasiumis samal ajal isegi ei mainita, et pärast gümnaasiumi on võimalik ka mõni kutse omandada, kindlasti on vaja minna ülikooli ja selleks, et sinna saada, on vaja ideaalseid sooritusi, eriti veel siis, kui käid just selles gümnaasiumis.

"Õpetaja pani ühe tunni ajal õpilasele kolm 1 te. Kirjutas kommentaariks kirjaoskamatu loll, samas tunnis filmis nutvaid lapsi. Mõnitas ja alandas last ja lapse vanemaid seal videos. Tegu 6 klassi tüdrukuga. Asi jõudis politseisse. Kool mätsis asja kinni. Õpetaja saab karistamatult edasi õpetaja olla mõnes teises koolis. Võetakse õpetama inimene tänavalt, kes ei tea ööd ega mütsi düsleksiast. Kooli juhtkond istub vaid palga pärast koolis."

Pojal on ATH ja koolipersonaal keelas teistel temaga suhelda.

Suhtlemine praktiliselt olematu kooli-kodu vahel. Koolilt null-initsiatiiv.

Teatud õpetajate poolt laste mõnitamine, alandamine gümnaasiumis.

Liigne tehnoloogia kasutamine ja sellega kaasnevad probleemid

IT liigne pealesurumine.

Nutisõltuvus, apaatsus ning laste mitte osalemine realsuses teeb murelikuks.

Liiga palju nutiaega peale kooli.

Laps ei huvitu millestki muust, kui ainult arvutist ja telefonist.

Laps istub liiga palju erinevates ekraanides.

Palju õppetööd on arvutis või nutiseadmes ja siis ei saa aru, millal lõppeb õppetöö ja algab lapsel lõbu, et saaks nutiaega reguleerida.

Nutitelefoni sõltuvus takistab lastel õppimist.

Kõigil on kodus internet 24/7 ja oma laos nõuab ka (ei saa, aga vaidleme).

Paljud, vast isegi enamik sotsiaalseid, füüsilisi ja vaimseid probleeme tänapäeva noortel tulenevad ekraanimaailma uppumisest, ülemäärasest nutiseadmete ja sotsiaalmeedia kasutusest.

Näiteks lapsed on väga suure osa oma ajast nutiseadmetes, nad ei oska mängida, neil pole fantaasiat ja loovust. Ka täiskasvanutel siin oma osa. Omavahelist suhtlust ei toimu, lapsed ei tunne end turvaliselt ja vaimsed probleemid tekivad.

Nutitelefonid võtavad lastelt palju vaba aega ära.

Tänapäeval on nutimaailm nii domineeriv, et see võtab suurema osa vabast ajast. Lapsele on vaja kogu aeg meelde tuletada, et ta tuleks ekraanist välja ja tegeleks millegi muuga.

Laps pigem veedab aega nutiseadmes mõju sõpradega suvel olukord parem.

Lapsed mängivad palju arvutimänge. Kaotavad ajataju, ei oska oma aeg planeerida. Töölt koju jõudes algab hirmus rahmeldamine, et õigeks ajaks magama saada - söök, õppimine, kodused toimetused.

Pinged, stress ning sellest tingitud suhtlemisraskused lastega

Esimene kooliaasta ja sellest tingitud mured. Samuti ei osanud lahendada lapse probleeme ja toetada teda.

Suur õppetöökoormus, sh mahukad kodused ülesanded, mille täitmisel vajas laps vanemate abi. Tekkisid suhtlemiskonfliktid kodus.

Kaks last koolis, ise töötan rohkema kui täiskoormusega koolis.

Kui pereliikmed ja koolis, lasteaiaas ollakse stressis, pinge suhetes ja mured murravad, siis kannatab kõik ülejäänud elus ja keegi ei tunne ennast hästi ja elu ei toimi normaalselt. Suurimad kannatajad on lapsed.

Elu kolme lapsega ongi pingeline aegajalt. Tekib väsimus ja väsimusest stress ja kergesti ärritumine. Aga me saame hakkama :)

Noorem poeg alustas kooliteed, ei ole harjunud nii vara tõusma, olema ilma rohkemate puhkepäevadeta ja nii palju paigal istuma.

"Poliitiline olukord Eestis, mis mõjutab tugevalt meie pere usaldust enda riigi suhtes ja sellest tingitud stress, mis kahjuks jõuab ka lasteni"

Logistika (kuidas laps/lapsed saavad lasteaeda, huvikooli, kooli ja koolist koju)

Lapse kool on 5 km kaugusel ning transport ei ole organiseeritud.

Kaks last lasteaia, lasteaed kohapeal ei pakkunud trenne ja isegi lauluõpetajat ei suudetud palgata. Huvitegevuseks pidi 4 päeva nädalas tuiskama töö ajal lastega lasteaia-muusikakooli-jooga-ujumise-laulutunni-eelkooli vahet.

Bussiajad ei klapi.

Kuna lapsed bussiga koju ei saa, siis tuleb meil igapäev jagada, kes viib koolilapse kooli, koolist koju ja kes väiksema lapse lasteaeda ja peale lasteaeda trennidesse jne.

Mure on koolist koju saamisega. Kuna koolist koju tuleb alles õhtul buss aga lapsel lõpevad tunnid mõne tunni varem ära kui buss tuleb.

Bussiajad ei sobi kooliajaga.

Transpordin ise lapsed kooli ja koolist koju.

Üldiselt läheb meil lastega hästi, suuri muresid pole olnud ei kooli, õpetajate ega kaaslastega.

Laste viimine ja toomine kahes erinevas lasteaia.

Transpordin oma last ise kooli. Kodukoha valla koolist võtsin lapse ära, sest kodukohakool ei paku tuge, mida vajame.

Üks auto peres, väiksem laps läheb ühte linna otsa lasteaeda, suurem teises linna otsas koolis(tuleb viia ja tuua, erivajadustega laps).

Tööl minna ei saa, sest lasteaia lahtioleku ajad ei sobi ühistranspordi aegadega, et linnas tööl käia.

Kodukoha kooli sulgemine või selle oht.

"XXX valla XXX põhikoolis lõpetab tegevuse põhikooli 2 ja 3 aste. Õpilased ei soovi minna õppima suurte klassidega XXX G sse. Lahkuvad õpilased asuvad õppima kõrval asuvasse XXX G sse, kus on väikesed klassid".

Kõik väikesed koolid, kus lapsed saaksid palju rohkem individuaalset lähenemist pannakse järjest kinni. Tänu sellele koguneb üha rohkem lapsi linnade ja alevite suurtesse koolidesse, kus paraku jääb väga palju lapsi märkamatuks.

Väikeste koolide sulgemine mõjutab enim perede logistikat ja otseseid väljaminekuid transporti puudutavates küsimustes- kui KOV ka paneb käima kohaliku bussi, siis see käib vaid 2x päevas, kooli ja koju. Aga huvikoolid, - ringid, Kooli üritused õhtuti?

Kooli ja lasteaia sulgemine oli üks võimalik kokkuhoiu variant.

Kool soovitakse viia 6 kl, laps peab kooli vahetama, varem tõusma, kaugemale sõitma, hiljem koju jõudma, kannatab ka tema vaimne tervis.

XXX vald.

Väiksemaid koole pidevalt suletakse ning on juba ka meie vallas arutlusel, et kool tuleb teha 6-klassiliseks, kuid edaspidi siis lapsed peaksid sõitma 15 km kaugusele ning transport ei ole organiseeritud. See on vanemate mure.

Lapsele/lastele vajaliku arstiabi või muu abi saamine

Spetsialistide olemas olule vaatamata lapse eripära 8 aasta jooksul on märkamata jäänud.

Laste Psühhiaatri vastuvõtule võimatu saada. Iga nädal kord helistan ja graafik täis ja nii 1a6kuud. Ei saanud abi. Pandi haiglasse ja siis saime arstile. Olen väga pettunud. Abi on vaja aga ei saa.

Kõnepuudega lapsele liiga vähe logopeedi teenust.

Perearsti juurde kontrolli pääses alles siis kui lapsed olid juba külmetusest paranenud. Eriarstide järjekorrad ka lastele on pikad.

"Hetkel on väga populaarne rääkida iibe tõstmisest, samas kui lapsel on vaja minna nina-kõrva-kurguarstile pean aega ootama pea kolm kuud.

Reaalsus on see, et meie riigis ei ole piisavalt pädevaid inimesi ning arstiabi ei ole kiirelt kättesaadav. Isegi EMO järjekorras peab 40kraadise palavikuga lapsega istuma 5-tundi."

Lastele vajalik arstiabi jääb sageli kättesaamatuks. Pikad psühholoogide ja psühhiaatrite järjekorrad.

Arstiabi (sh perearsti) kvaliteet.

Meil on olnud palju kriitilisi olukordi, kus laps ei saa talle vajalikku teenust, sh eriarsti vastuvõttud, sest teenust kas pole, see on mulle kallid, ma olen ainuke töökäija ja ei saa töölt päeval ära minna jne. St Eestis on tore elada, kui sul on peres kaks vanemat ja kolm last. Keegi peaks seisma ka nende eest, kellele elu toob ebameeldivaid väljakutseid.

On spetsialiste, kellele on praktiliselt võimatu tasuta aega saada. Ainus võimalus ongi käia tasulises 70-90 eur/kord. Näiteks logopeed, laste pulmonoloog jne.

Probleemid distsipliiniga

Kuna lastele on kõik lubatud koolis ja vanemad ei saa lastega kodus hakkama, lokkab vabakasvatus. Keegi ei tea, kuidas võib või peab. Täiskasvanud on nõutud ja nurka surutud.

Lapse käitumine tundide ajal oli halb.

Elektroonilised sigaretid ja veipimine

Minu laps jäetakse seltskonnast vahel välja, kuna ta ei suitseta.

Väga levinud noorte seas. Kodus meil peamine tülide allikas seitsmendikuga. Konfiskeerime, keelame, piirame taskuraha, varusime nikotiinitestid koju. Ikka ja jälle kambas sellega tegeletakse kahjuks.

Koolis levib meeletu kiirusega veipimine ja lapsed selle kahjulikkusest aru ei saa.

Peab kogu aeg jälgima, kas laps on saanud kuskilt veibi, sest neid liigub pidevalt koolis.

8-lass kõige raskem aeg apse arengus- saavad suureks ja tahavad kõike katsetada.

Võiks rohkem teadustada veipide kahjulikkusest ja kättesaadavus üle vaadata.

Elektrooniliste sigarettide mure on üleriigiline. Peaksime kasutama süsteemi, kus e-sigarettide müük riigis on keelatud. Täna on e-sigarettide kättesaadavus noorte jaoks ülilihtne ning siinkohal peab riik sekkuma. See on reguleerimata teema ning täna kahjustab see füüsiliselt ja vaimselt väga suurt hulka lapsi ja noori.

Vanemate vahelised erimeelsused

Lastevanemate liit võiks kaitsta ka isasid, kuna emad võimutsevad ja isegi ei täida kohtumäärust.

Teise lapsevanema poolt teostatud vaimne vägivald, millele lisandusid vaimne vägivald lastekaitsetöötajate ja lapsele määratud advokaadi poolt.

Üks vanem keelab, teine lubab.

Lastel puudub distsipliin nende ema ja tema uue elukaaslase juures. Ebaviisakas käitumine ja seda nõuavad ja õpetavad ema ja tema uus elukaaslane. Tubakatooted ja alkohol ei sobi lastele, isegi mitte pakkumiseks ja maitsmiseks näit.. uusaastaööl.

Eksamite sisu ja korraldus

9 klassi lõpetamine on raskem kui ülikooli lõpetamine. Kolm lävendiga eksamit kelle jaoks? Kutsekoolid ei vaja neid. Gümnaasiumid on oma valiku teinud.

Gümnaasiumi sisseastumiseksamid ja nendega seonduvad pinged. Kuidas õnnestuvad sisseastumiseksamid, vestlused, kas laps saab sisse kooli, kuhu soovib, mis on järgmised valikud, kuidas last paremini toetada jne.

Ühis katsed tehakse just sellel ajal, kui õpilased peaksid keskenduma eksamitele.

Õpetaja pinged, stress ning sellest tingitud suhtlemisraskused lastega

Koolijuht ei ole lapsevanemate hinnangul toetav, mistõttu ei ole koolis töökeskkond õpetajatele ja muule personalile sõbralik.

Õpetajate käitumine koolis lastega ja hindamine.

Õpetajad hindavad suvaliselt, kindlaid kriteeriume sätestamata. Ei ole oma tegevuses erapooletud, kiusavad last hinnetega, ei anna lapsele töid tagasi.

Kaks nelja-aastast last jäeti hommikusöögita põhjusel, et nad mänguhoos korduvat kutsumist ei kuulnud.

Üks rahulolematu lapsevanem on põhjustanud õpetajatele palju pingeid.

Lasteaia/kooli toidu kvaliteet

Laps läks kooli, aga koolitoitu sööb seal harva - nimelt topitakse väidetavasse mahetoitu, mida tehakse nii minimaalse hinnaga, igasugu jama ja toidud ei maitse harjumuspäraselt. Laps ütleb, et lasteaias olid palju paremad toidud, aga koolis on harva midagi head.

Koolitoitu enamus lapsi ei söö. Raha otsas, lastel kõhud tühjad.

Kohutav söök lasteaias.

Sobivate huvikoolide leidmine

Liiga kaugel.

Huviringid maakohtades puuduvad täielikult.

Väikelinna probleem - trennide vähesus.

Spordiringidest saavad 4. klassis väga suure koormusega trennid, mille kõrvalt ei jää aega ühegi muu huvi jaoks. Soodustada võiks ÜKE trennide loomist selle asemel, et 10-aastaseid 4x nädalas väga kitsale alale suunata. Väljaspool KULLOt ja Tallinna Loomaaeda sisuliselt puuduvad bioloogia, geograafia jms ringid.

Muud teemad või mitut teemat sisaldavad kommentaarid

Lõpetajatele pannakse tohutu koorem uue eksami hindamissüsteemiga, uude kooli sisse saamine on raske (lisa pinge enne eksameid), see viib omakorda veipimiseni ja kehvade sõprade valikuni.

Narkootikumide tarbimine noorte hulgas. Kuidas jõuda mingisuguse toimiva koostöömudelini - kool, lastevanemad, KOV, politsei jne., et ennetada narkootikumide tarbimist ja tegeleda efektiivsemalt noortega, kes on juba sõltlased?

Laste soov mitte midagi teha, puuduv lugemissoov, sellega seostuv digisõltuvus, üldine lodevus ning hariduslik tagasikäik. Riigi negatiivne suhtumine maakoolidesse.

Laste turvalisus koolis.

Minu kui vanema mured on jäänud tähelepanuta, kooli ükskõksus. Tulemuseks probleemid lapsel.

Koolis on ATH lapse mõistmine väga madal. Samuti on raske pääseda psühhiaatri või psühholoogi vastuvõtule. Koolikiusamise lõpetamiseks vajatakse politsei abi. Kool eitab koolikiusamist ja nimetas kiusamist rumalaks naljaks. Õppetöö sisuline pool vajaks enam

keskendumist õppimisharjumuste ja oskuste treenimisele. Hetkel on nende oskuste õpetamine vanema õlul.

Õpetajad peavad justkui vapralt vastu, aga mis oleks kui neil jääski aega laste individuaalseks õpiteeks, märkamiseks, projektikirjutamiseks, vanemate kaasamiseks jne... toimuksid klassijuhatajatunnid, arenguestlused jmt, mis siis veel kõik võiks olla...

Õpetaja peab hakkama saama vaimse tervise probleemidega lastega, aga õpetaja ei ole meditsiinitöötaja. E- sigaretid ja veipimine on terve Eesti probleem. Need tuleks hävitada. IT liigne ületähtsustamine, mis pärsib lugemis- ja kirjutamisoskust. Laste kasvatamisel lahkumise lühenud peredes ei jõuta sageli kokkuleppele ühtsetes väärtushinnangutes. Õpetajale on pandud tohutu töökoormus- kõigi ja kõigega tuleb hakkama saada. Kusagil on siiski piirid. Ressursi raiskamise- lõputud uued õppe- ja aineavad. Ministeerium peaks valmis tegema ja kool täiendab.

Koolis pole HEV lapsele kohta, kiusamine mille olemasolu kool ei tunnista, lapsele vaimse tervise abi pole kuskilt saada.

"Laps ei saa kvaliteetset haridust, kui kõiki koheldakse ühtemoodi.

Lasteaias olen kokku puutunud õpetajatega, kes on justkui oma tööst tüdinanud. Seda on tunda juba last rühma viies, ei ole tunnet, et mu laps oleks sinna oodatud.

Hirm on koolikiusamise ees. Keegi ju ei taha, et tema last kiusatakse. Ometi on näha, kuidas kõrgemate klasside lapsed ropendavad ja lõhuvad tänaval asju.

Tehnoloogia kasutamise piiramine muutub aina keerulisemaks, kuna see ümbritseb meid kõikjal.

Toidu valikul koolis ja lasteaias, tekib küsimus, miks on vajalik iga päev pakkuda magustoitu. Selle asemel võiks olla toitainerikkam soolane toit. Lapsed saavad ilma suhkrut täis magustoiduta ka suurepäraselt hakkama."

Laste vaimne tervis on halb ja puudub koolirõõm. Õpetajad on väsinud ja ütlevad lastele halvasti. Õpetajate poolne koolikiusamine viib selleni, et lapsed keelduvad kooli minemast.

Õpetaja kius lastega ja roppuste ja ebasüüdsate väljendite loomine laste suunas, õpetaja terav nähvamine, mittesöödav koolitoit (ka õpetaja silmis).

Kuna kõige suurem murekoht on majanduslik toimetulek, siis sellest tulenevalt on olnud vajalik võtta lisatööd, mis tähendab, et aega pereelule jääb vähemaks. Selles tulenevalt ei ole võimalik niivõrd palju lastega kuskil käia või midagi teha ning nende oma valik selleks ajaks on alati erinevad ekraanid.

"Logistika: 3 last (2 koolis, 1 lasteaias), kõigil lõppeb päev 90% erinevatel aegadel. Lisaks sõidutamine trennidesse ja koju tagasi.

Suures koolis on XXX toitlustus - kartulid pidevalt kõvad, liha on sitke ja halva maitsega, toit on suhteliselt maitsetu.

Valla väikeses algkoolis on väga madalal tasemel inglisekeele õpe. Lapse klassis oli 10 last, sellise õpilaste hulgaga peaks olema süvaõpe. Aga jutud liiguvad, et suure kooli inglisekeele õpetajad on antud kooli lastega üpris hädas.

Lapsel tekib pidevalt vastumeelsus õppimise suhtes, eriti just kodutööde osas. Jonn ja trots tuleb peale, lapsevanematena oleme üpris abitud, kuidas siis ikkagi motiveerida.

Tehnoloogia kasutamise vastu võitlemine on üpris tulutu. Oma last keelad ja piirad, aga sõbrad ju kõik on. Suures koolis on reeglite järgi, telefoni kasutamine koolis keelatud, aga ikka kõik kasutavad. "

Kool asub kodust kaugel. Laps ei taha vahel kooli minna. Probleemidest kool vaikib.

Lõppev õppeaasta oli meie esimese lapse esimene õppeaasta sõimerühmas. Kõik on uus ja alles loksud paika.

"Ajapuudus, kui käin ise ülikoolis ja kodus on kolm väikest last. Sobilikku tööd ei leia, mis sobiks õpingute ja laste kõrvalt. Pole hoidjat, et kõiki kolme last vajadusel koju jätta."

15a - söömishäire algusjärg, sellega tegelemine.

"Lasteaed ei ole see, mis vanasti. Puudub mängulisus ja õppimine läbi mängu/õpetajatelt nõutakse järjest rohkem paberitööd ja lastega saab olla vähem koos."

Kuna töötan ise koolis, näen, et probleeme on ka liigse nutisõltuvuse ja veipimisega. Enda lapsed veel nii väikesed ja nutitelefonid ei ole.

Olles pikapäevarühma õpetaja, näen laste "kössi vajumist". See meeletu tempo, millega edasi minnakse. Lapsed on väsinud, motivatsioon langenud ja omavahelised suhted kannatavad.

"1. LGBT ""nõustajate"" otsesed kontaktid lastega(10aastastega?!), nende mõju lastele. Miks siinkohal vanemate nõusolekut ei nõuta, aga välismaale ekskursioonile nt nõutakse?"

2. Miks keelati ära narkooside reidid koolides? Hädavajalik ometi, annaks noortele vähemalt veidigi signaali, et riik on huvitatud nende tervisest ja ehk kasvataks ka austust politsei vastu... ."

Palun hoiduge ebanormaalsuse propageerimisest ja laste seksualiseerimisest. Kellegi seksuaalne hälve ei ole teema, mida meie laste seas "normaliseerida". Hoiame au sees traditsioonilisi pere väärtusi.

Me ei nimetaks nii palju probleeme üldse. Majanduslik pool on ikka probleem. Ja vahel see stress ka... Aga mu laps käib waldorfkoolis, suhted on hea, ma olen kodune ema.... Mu meelest on elu üsna hea :)

Lasteaiakohti ei ole XXX. Pakutakse vaid erahoidu. Kooliharidus on pehmelt öeldes kehv. Vanematel tuleb kodus väga palju ise tööd lastega teha ning see, et koroonajaajal tegelikult (vähemalt meie koolis) üldse õppetööd ei toimunud, annab praegu selgelt tunda. Hinded ei näita veel hariduse kvaliteeti. Nagu eelnevalt kirjutasin, siis arstiabi ja tugiteenustele ligipääs on tõsine probleem ja see toob kaasa stressi mitmes suunas ning lööb valusalt ka

rahakoti pihta. Näiteks 5x terapeudi juures maksab 300 eurot kuus 1 lapse kohta. Lisaks juba varakevadest saati õhus olevad pinged seoses sellega, et suurperede toetusi soovitakse kärpida. Kui teraapia on 300 + psühhiaater 180 eurot juba 1 lapse kohta kuus, siis mis "hea elust" me suurperedes räägime? Laste laagrid maksavad 300-400 eurot nädal. Klassilõpu ekskursioonid 200-500 eurot. Me oma peres teenime Eesti keskmisega võrreldes väga hästi, aga kui koolilapsi on juba vähemalt 3-4 peres ja tahaks, et nad saaksid ka enam-vähem sarnaseid asju kogeda, mis teised klassikaaslased, siis tuleb ikka korralikult nipitada. HEV laste õppega on enamikes koolides VÄGA suured probleemid. Vanemad on murest murdumas.

"Viimasel õppeaastal on töö kaotavate õpetajate stress olnud suur.

Koolitoitu ei pakuta eritoitu vajavatele õpilastele"

Toon näite siit samast, maksin trenni eest kuu raha, kus laps ei saanud käia, kuna oli haige. Tänu haigusele olen ka ise kodune, seega 2 nädalat jah saan haigushüvitist aga edasi imen näppu! Samas kulud jäävad! Lisaks kodus läheb ka toidule jne rohkem raha! Nüüd kohe lasteaiaast nn puhkuste aeg tulemas, jälle raskem tööd teha jne. Lasteaias lapsi, kelle vanemad ei hooli ekraaniajast, millega on tekkinud käitumishäired, nendest lastest üritan oma last eemale hoida. Logistika siis ses suhtes, et kuidas kõik lapsed saaksid igale poole veetud, sest ikka kattuvad trennide ajad, samas vaja soe toit teha jne. Heades huvikoolides on lisaks kallile hinnale ka järjekorrad. Ole õnnelik kui saad maksta trennide eest, vähemalt on sul luksus, et oled seal nimekirjas.

KOV ei suutnud tagada lasteaia kohta, majanduslik seis halvenes sedavõrd, et sulasid kõik pikaajagsed säästused, mis omakorda tekitab pingelist õhustikku koduses elus. Seoses võimaliku depressiooniga tekkisid koolilapsel probleemid õppetöoga ning suurenes nutiseadmes viibimise aeg.

Tugisüsteemi ja erispetsialistide puudumise ning KOV ükskõiksuse tõttu oleme perega jäänud täiesti üksi ja lapsed ei saa haridusasutustes käia. Peame selle tõttu vahetama elukohta.

"Liiga palju esitlusi, on lapsi kes kardavad klassikaaslaste ees rääkida, kartes naerualuseks saada. Loovtööde esitlusel on lisaks veel teised õpilased ja õpetajatest zürri."

Laps vajab tugiisikut, et vanemad saaksid tööl käia (koolis viibib 20 minutit päevas koolitõrke tõttu). Omavalitsuselt oleme saanud piisavalt tugiisikuteenuse tunde, aga sobivat inimest otsitakse juba mitmendat kuud. Laps ei ole sobitunud ka ühtegi huviringi, kas on grupp liiga suur või ei oska ringi juhendaja erivajadustega lapsega suhelda. Lapsel ei ole sõpru, ega ka kohta kust neid leida. Pere on majanduslikes raskustes, sest üks vanem peab 8 aastase lapsega kodus olema. Lisaks on 2aastane laps sageli haige, seega on teine vanem sageli hoolduslehel.

Töökaaslaste omavahelised suhted.

"Huviringid on kõik tasulised ja kuna laps käib ka teises vahetuses siis kellaajaliselt ei sobitu enam huviringe.

Toitumisõde tahaks et laps ka koolipäeva keskel sööks mitte vaid 2korda päevas aga majanduslikult väga keeruline.

Pidevalt lastega üksi olek ja hakkamasaamine iseenda tervise ja väsimusega. Kõike peab jõudma ja üks ühele aega leidma et emotsionaalselt lastel kaoseks ei lähe. (Kaks erivajadusega last)

Ühel kõne puudumine teisel vaimsed mured.

Mõlemal lapsel öine enurees.

Endal töökoha puudumine, tahaks vahelduse mõttes kuhugi kuuluda, suhelda inimestega kes pole mu oma lapsed. Kodust välja saada jne. "

1. klassi lapsele jäetakse nii palju õppida, et tal kaob kooliülesannete tegemise vastu koolis huvi - näha on, et ta lihtsalt ei jaksa õhtul enam nii palju. Tehnoloogia kasutamine kõigil pere lastel on suur, sest nad ei mõista seda, et see võib neid kuidagi ohustada, isegi kui sellest korduvalt ja korduvalt - vaat et igapäevaselt räägitakse.

Igale lapsele tuleks läheneda individuaalselt ja mitte kergekäeliselt loobuda. Kui laps lõpetab kesiste tulemustega põhikooli aga on selle nimel ikkagi pingutanud ja on soov edasi minna õppima kutsekooli, siis peaks seda lapse soovi ära kasutama ning võtma lapse igal juhul kutsekooli vastu. Kuniks veel on lapsel soovi õppida kutset. Et noor ei jääks koju istuma. Samuti oleks vaja õpetajatele õpetada suhtlemistehnikaid, lahendama konflikte, enda pingetega toime tulemist ja juhendama kuidas näha iga õpilase ressursse ning neid arendama. Koolisüsteem peaks rääkima rohkem, mis lastel koolis hästi läks mitte seda mis ei läinud. Looma sellise koolikeskkonna, et märgatakse ka head ja julgetakse seda välja tuua. Arvestama inimeste erinevustega ja olema tolerantsemad. Just õpetajad. Nende silmaringi laiendada vastavate kohustuslike koolitustega. Nii on õpetajal endal kergem õpetada ja toime tulla ning on õpilased õnnelikumad.

Lasteaed ja lastehoid erinevates kohates. töö ja haiged lapsed tasakaal paigast, eriti kui just alles tagasi tööle läinud. Laste omavahelise suhte toetamises oskuste puudumine.

Enda vaimne tervis on nii palju kannatada saanud, et olen söönud antidepressante ja suhted on peres tänu sellele väga keerulised. Probleemid on ainult seoses kooliga. Vaimse tervise keskuse õde on öelnud, et nende oma majas tekkis arutelus selline mõttekoht, et kui kooliga seotud probleemid välja jätta, siis meil justkui ATH diagnoosi ei olekski. Hirmutav järeldus. Kõik probleemid saavad alguse koolis.

Peamised ootused

Küsimus number viis

Viiendale küsimusele ...

- Kuidas saab Eesti Lastevanemate Liit aidata neid muresid leevendada ja lahendada? Palun valige Teie arvates 3 olulisemat võimalikku lahendust.

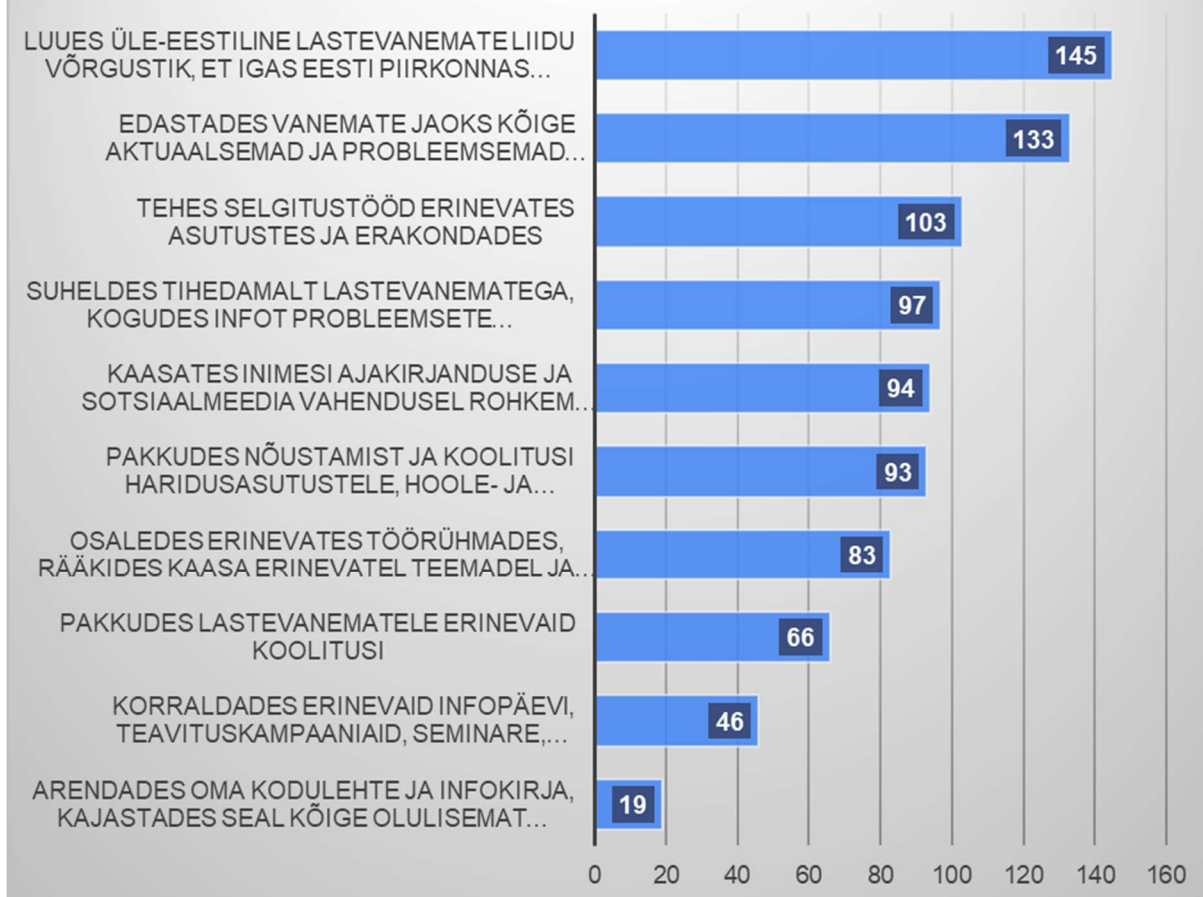
Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 259.*

Valikvastused olid järgnevad:

- ✓ Suheldes tihedamalt lastevanematega, kogudes infot probleemsete valdkondade kohta.
- ✓ Edastades vanemate jaoks kõige aktuaalsemad ja probleemsemad teemad vastavate valdkondade organisatsioonidele, tehes nendega aktiivselt koostööd.
- ✓ Kaasates inimesi ajakirjanduse ja sotsiaalmeedia vahendusel rohkem kaasa mõtlema ja arvamust avaldama erinevatel probleemsetel teemadel.
- ✓ Osaledes erinevates töörühmades, rääkides kaasa erinevatel teemadel ja panustades rohkem seadusloomesse.
- ✓ Tehes selgitustööd erinevates asutustes ja erakondades.
- ✓ Pakkudes lastevanematele erinevaid koolitusi.
- ✓ Pakkudes nõustamist ja koolitusi haridusasutustele, hoole- ja vanematekogudele.
- ✓ Arendades oma kodulehte ja infokirja, kajastades seal kõige olulisemat lapsevanemaid puudutavat infot.
- ✓ Korraldades erinevaid infopäevi, teavituskampaaniaid, seminare, konverentse ja podcaste.
- ✓ Luues üle-eestiline Lastevanemate Liidu võrgustik, et igas Eesti piirkonnas oleks vanematele kohalik tugikeskus.

... vastati alljärgnevalt:

5. OOTUSED LAHENDUSTEKS

Joonis 10. Vastajate vastused kuidas ELVL saab muresid aidata lahendada?

Küsimus number kuus - vabad vastused

Ka edasises alajaotuses toome välja kõik vabas vormis esitatud vastused, kus palusime oma ootuseid täpsustada või lisada, et anda ülevaade vanemate poolt välja toodud arvamustest ootuste kohta. Vabasid vastuseid kui ei leitud sobivat valikut või kui sooviti konkreetsemat näidet tuua oli kokku 37.

- Vajadusel palun lisage lahendus, mida ülal ei olnud nimetatud.
Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 37.*

... vastasid vanemad alljärgnevalt:

Suheldes tihedamalt lastevanematega, kogudes infot probleemsete valdkondade kohta

Tagasisidestatud suhtlus lapsevanemate ja liidu vahel.

Lapsevanemad usaldavad lapsevanemaid. On vaja kuulata.

Edastades vanemate jaoks kõige aktuaalsemad ja probleemsemad teemad vastavate valdkondade organisatsioonidele, tehes nendega aktiivselt koostööd

Haridusministeerium on koolidest kaugenenud. Paberil tundub kõik ilus, kuid reaalsus on teine. Inimesed peaksid ausamalt rääkima tegelikust olukorrast.

"Praegusel hetkel, kui koolide rahanõuded on läinud agressiivseks väljapressimiseks, keelata igasugu tasulised tegevused koolides täielikult. Ja seda kohe! Vanemad, kes tahavad lastele teha kalleid reise ja pidusid, saavad seda teha mujal. Seda ei pea tegema koolis."

Avaldama veel rohkem oma arvamust haridusministeeriumile ja sealt tehtavaid seadusi tuleks arutada avalikult koos vanemate ja õpetajatega.

Klassijuhataja, kes peab toetama lapsi nende arengus ka väljaspool õppetööd, vajab tuge, tunnustust vms. On juhtumeid, kus klassijuhataja näeb, et last on vaja toetada ja vanemad ei saa sellest aru, on võimalik, et tihti siis õpetaja lihtsalt lõpetab selle initsiatiivi. Äkki saaks siin vallas midagi ära teha, sest väljaspool tunnitööd toimub oluline osa inimeseks kujunemisel.

Kool peaks probleemidega tegelikult ka tegelema, mitte vaid silmapetteks. Ja kohe reageerima, lootmata, et asi laheneb iseenesest, see kipub ikka laienema.

Algklassides ja põhikoolis võiks vähemalt tasuta koolitoit olla.

Võiks muuta koolis esitlused privaatseks.

Lahendus oleks siiski võib-olla tasuta koolivälised tegevused lapsele (erinevad trennid). Kahjuks ei ole võimalik nende kõigi eest maksta, kuid samas hoiaks see lapsi füüsiliselt aktiivsetena ja eemal ekraanidest.

Õpetajate palga tõus; mammutkoolide kaotamine, väikekoolide olemasolu toetamine. Õpetajate ja lastevanemate elukestev koolitamine/ harimine.

Peretoetuse suurendamine.

Ka puudega lapse toetamine kasvatamisel.

Lõpetame palun nende suurperede toetuse maksmise! Selle eest tuleks seista, et alusharidus oleks igale lapsele tasuta.

Rohkem vastutust õpilasele. Telefoni kasutuse keeld koolis. Ainekava vist muuta ei saa)))...

Tugiisiku süsteem. Perele, lapsele, vanemale on määratud kindel isik, kes abistab. Võib olla nagu kogemusnõustaja.

Selge ja läbipaistva ning kättesaadava info jagamine näiteks kooli kodulehel kooli võimaluste koha vaimse tervise probleemiga laste toetamisel, millised reeglid on, millises järjekorras alustada lapse toetamist jne. Kuna arstiabi on vähe kättesaadav siis võib probleem pikalt lahenduseta jääda aga koolis saaks juba tuge kui teaks küsida.

Osaledes erinevates töörühmades, rääkides kaasa erinevatel teemadel ja panustades rohkem seadusloomesse

Tugevam surve poliitilistele jõududele.

Tehes selgitustööd erinevates asutustes ja erakondades

Teha vallavalitsusega koostööd ja rõhutada laste kodulähedase kooli säilimist.

Praegu on koolid väga hädas e-sigareti suitsetamisega, siin peaks olema jõulisem ühiselt. See on müüjate ja maaletoojate hea töö. Ja üldsuse rumalus.

Aidata ühiskonda muutust tuua, et tööandjad mõistaksid, milline koormus lapsevanemal on, eriti neil kellel on puudega või muidu tihedamalt tugiteenuseid/arstiabi või lihtsalt mitu last. Eriti on probleem maapiirkonnas sest arstil käik tähendab 3-4h auku tööpäevas (koos sõiduga).

Palun uurige kas omavalitsustes töötavad ametnikud on ikka pädevad või täidavad poliitilist käsku.

Hetkel pasundab pool riiki, et 3lapselised pered vajavad hiigeltoetusi. Erivajadusega lapse emana näen ma, et kaks tervet vanemat ei vaja lastele rahalisi toetusi. Vaja on hoopis õigel hetkel teenuseid, kellele lasteaiakoht, kellele korras koolimajad, lastehaiglad jne.

Pakkudes nõustamist ja koolitusi haridusasutustele, hoole- ja vanematekogudele

Koolide hoolekogude jõustamine on oluline. Kool peaks olema kogukonna keskus, mitte KOV ja HTM juhitud haridustehas.

Vajalik abi koolis seadusepunktidega vaielda.

Arendades oma kodulehte ja infokirja, kajastades seal kõige olulisemat lapsevanemaid puudutavat infot

Rohkem materjali omale sobival ajal süvenemiseks: videoid, lugemist jm. ja ka podcaste.

Ma tunnen et oma laste eest vastutame mina ja mu mees (laste isa). Kui tekivad probleemid (ja neid ikka tekib), siis on tänuväärne kui leidub infot, et kuidas selle murega hakkama saada. Olgu selleks siis esmaemale raskena näib imiku lakkamatu nutt, 2aastase jonnihood või hoopis koolilaps kelle kaaslased vaatavad pornot ja tutvutavad selle sisu tallegi või jällegi asjaolu et ta veipimisest minust rohkem teab (teadis). Kui üksi nuputades ajab pea huugama, siis on tore kui lihtsa googeldamise tulemusena on leitav usaldusväärne koht, kust leida nõuandeid adresseerimaks parasjagu aktuaalset murekohta.

Korraldades erinevaid infopäevi, teavituskampaniaid, seminare, konverentse ja podcaste

Isegi lihtsalt lastevanemate arutlusringide vms kohtumiste korraldamine aitaks lapsevanematel ennast oma muredega vähem üksi tunda. Eriti on see probleem muidugi väikelaste vanematel aga ei kao võlu veel ka suuremate lastega. Eesti inimesed ei leia endale kergelt mõttekaaslasi liivakastiäärelt või lapse koolikaaslaste vanemate seast ilma välise tõuketa.

Luues üle-eestiline Lastevanemate Liidu võrgustik, et igas Eesti piirkonnas oleks vanematele kohalik tugikeskus

Tugikeskused igas piirkonnas on hädavajalikud. Täna ei minda nõustamisele, kuna see on kas tasuline või ebareaalselt pikkade järjekordadega.

Muu

Palun tulge appi, et koolidesse jõuaks tagasi koolirõõm! Et koolides ei oleks sellist ringkaitset ja suhtumist et noor on alati ise süüdi. Suunake oma erapooletuid ja mitte mõjutatavaid töötajaid koolidesse noortega suhtlema,- te ei kujuta ettegi mida sealt kuulete!

Kõike lubatavuse lõpetamine. Laps on jumal ja vanem ei tohi midagi nõuda. Õpetajate autoriteedi tõus.

Õigusabi raskemas olukorras.

Talupoja mõistust ja inimliku lähenemist.

Minu arvates peaks lastevanemate eest rohkem riigis seisma! Lapsed on lisatöö, mitte raha teenimise võimalus!

Laiema põhjalisem kogemusgrupp oleks väga oluline ressursid ühingu töö tõhusamaks ja sihipärasemaks muutmisel. Samuti tuleks lapse õiguste kaitsel enam nähtavale tuua ka lapsevanema vaimse tervise kaitse olulisus. Seda eriti erivajadusliku, aga ka suure pere vanematel. Samuti on oluline pöörata enam tähelepanu ühiskonna stigmatiseeritusele ja lapsevanemate hukkamõistu osas, sest mõlemad põhjustavad suurt süütunnet vanemas, mis omakorda kokkuvõtvalt kahjustab ka last.

Küsimus number seitse - peamine küsimus

Kordame ka siin üle, et palume mõista, et kuigi me palusime selle punkti all esitada küsimusi, siis eesmärgiks ei olnud kellelegi isiklikult vastata või tagasisidet anda, seega juhul kui vastajal on selline ootus tuleks kirjutada e-postil: info@laps.ee. Küsimuste kogumise eesmärgiks oli kokku koondada peamised küsimused, et leida ühisosa ning nendega tegeleda süsteemsemalt.

Viimasele st. seitsmendale sisulisele küsimusele ...

- Milline oleks Teie peamine küsimus, millele sooviksite Lastevanemate Liidu kaasabil vastuse saada?

Ei olnud kohustuslik Vastajaid: 91.*

... vastasid vanemad alljärgnevalt:

Küsimused hariduse, kooli ja KOV teemadel

"Kas siis lapsevanemate õigused piirduvadki direktori nägemusega vastutusest. Kui juht ei soovi jagada siis vastutab ja valib ise. Vanemad võtku või jätku. Kas siis üle Eesti ei küsitud kuskil hk käest luba ukrainlaste võrra klasse suurendada. Kas kuskil toimus ka arutelu või leiti muid lahendusi. Meie näitel ukraina lapsed ei räägi tänaseks eesti keelt. Mõistlikum oleks anda neile eelnevalt 1a keeleõpe ja siis liita tavaklassidega. Keeled siiski väga erinevad."

Kuidas saame olla abiks haridussüsteemi jätkusuutlikuks muutmisel.

Rohkem tähelepanu majanduslikule toimetulekule. Mitte toetused, vaid info, et kõigi lastega tuleb arvestada ja koolis peab olema klassiväliseid tegevusi kus saavad osaleda kõik lapsed, ilma majandusliku surveta.

Silmast silma haridusküsimustest rääkimine. Mõtlen HTM-i ametnikke.

"Küsimusi on palju, sest erinevad asjad koosnevad mitmetest detailidest, kuid üldiselt: kuidas/millal on võimalik hariduse sisusse muudatused tuua, et oleks eakohast iseendaga (eakohaste riskide/väljakutsetega) toimetuleku õppimist, eakohase vastutuse võtmist, ja ka eakohast õppesisu (nt algklassides rohkem kunsti, loovust arendavaid tunde ja tegevusi)? Ja kas on uuritud, mis on põhiline probleem, et meil pole (piisavalt) tulevasi õpetajaid? Mis on need murekohad, mis potentsiaalseid õpetajaid eemale tõukab?"

Hariduse kvaliteet on suurel määral langenud, ei näe vajadust õppida 12 klassi, viimases klassis ei õpitud midagi juurde. Palun vaadake üle gümnaasiumi õppeprogrammid.

Kuidas teha nii, et laps tahab minna kooli? Ja koju tulles on tehtu üle uhke ja jõuab aktiivselt puhata.

Kuidas toetada ja jõustada õpetajaid?

Mis koolis tegelikult toimub, et mu laps sinna minna ei taha?

Kuidas saavutada Haridusstrateegia 2035 toimimine koolides?

Põhiküsimus on ikkagi, et ühed numbrid on vaja väiksemaks saada ja teised suuremaks. Esimene on klaasis/lasteaia rühmas laste arv ja teine on õpetaja palk. Mõlema numbri osas peab siht paigas olema. Töötasu peab saama mediaanist oluliselt kõrgem, et oleks konkurentsivõimeline, kui pole konkurentsi, pole edasiminekut, hetkel paistab, et hea, kui on üks kandideerija ja koht saab täidetud.

Kuidas aidata erivajadusega lapsi? Meil ei ole piisavalt tugiteenuse osutajaid. Kuhu kaovad eripedagoogid, kes ülikoolid lõpetavad?

Kuidas jätkuvalt KoVid ei tegele puuduvate lasteaiakohtadega. Miks ja kui kaua veel peavad vanemad kohtu kaudu nõudma KELS-i järgseid õigusi?

Miks keegi koolis ei vastuta, kui kooli koridoris toimus vägivalda juhtum? Keegi koolipersonalist ei võta vastutust. Miks Haridusministeerium ei pane kontrolli koolile, kus toimus koolivägivald?

Kuidas jõuda sinnamaale, et koolid võtaks vastu hev lapsi ja tegeleks nendega. Praegu on olukord selline kus üritatakse last üldse kooli mitte vastu võtta, teda välja süüa jne.

Kuidas korraldada kooli ja huvikooli logistikat nii, et ka maa kohtadest lapsed saaksid osaleda?

Me räägime väga palju kaasavast haridusest, sellest kas meie haridus ja koolisüsteem, meie õpetajad tulevad sellega toime. Ehkki teoreetiliselt kõik justkui klappib, on reaalsus see, et paljud lapsed ei jõua vajaliku abini. Meie õpetajad on ülekoormatud, sest napib tugispetsialiste. Mida teha? Laste vaimne tervis halveneb järjest, seda nii lasteaias kui koolis. Me toodame hingelt katkiseid lapsi. On selge, et muutused ei saa tulla kohe (tegemist on ikkagi protsessiga, millega on seotud väga mitmed asutused ja organisatsioonid, riik), kuidas ja millest peaks alustama, et edasiliikumine oleks kasvõi millimeeter haaval kuid siiski järjepidevalt?

Miks ei saa vallavalitsuse töötajad aru, et laps on koolis kõige olulisem?

Kuna tänaseks oleme jäänud kooli- ja õpiraskustesse sattunud noorega üksi, siis sellist olukorda ei soovi ma ühelegi perele. Palun leidke võimalus seadusandluse kaudu tagada ka Rajaleidja meeskondadele suurem sõnaõigus, vestelge rohkem noorte ja vanematega. Lastekaitsetöötajad ei jaksa üksi, Rajaleidja spetsialistid teavad samuti palju kuid seadusandlus jääb nõrgaks.

Kas kooli sotsiaalpedagoogid omavad ka vastavat haridust ja neid koolitatakse kaasaegse infoga probleemkohtade lahenduse osas?

Kuidas muuta koolisüsteem laste sõbralikumaks ja ühiskonna vajadustega kooskõlastatumaks?

Kuidas plaanitakse toime tulla järjest suuremate klassidega?

Kuidas tuua lapsesse tagasi koolirõõm?

Kuidas toetada last kiire õppetempol.

Kas lasteaia kasvataja/eripedagoog saab ilma vanemale teada andmata suunata lapse logopeedi ja eripedagoogi juurde? Kas lasteaias on õigus jagada laste pilte lasteaia lehel või valla lehes sellest vanemat teavitamata?

Kuidas muuta koolisüsteemi lugupidamise ja armastusega?

Miks on vaja loovtööde esitlusi?

Kas tõesti on vajalik, et algklasside lapsed peavad sellist tempot tegema? Minu silmis peaks just julgustama, et õppimine on äge ja põnev. Olgu öeldud, et meil on mõisakoolis tõesti ägedad õpetajad!!!

Kui klassis on erivajadusega laps, kes ei allu korrale ega vali mida ütleb, siis kuidas selgitada teistele lastele, et selline ropendamine ja käitumine on mitte aktsepteeritav. Lihtsalt puude taha ei peida!

Kuidas pedagooge panna arvestama lastega?

Kuidas saada koolis asjad nii kaugele, et kõik õpetajad võtaksid kaasavat haridust tõsiselt ja rakendaks seda ka reaalselt?

Mõned koolid sandistavad lapsi, tekitavad neile pöördumatud traumasid.

Ega vist saagi keegi miskit teha kuna meil ka haridusamet kooli direktoriga ühel nõul, lastest ükskõik gümnaasiumis, neilt ei küsita midagi, tähtsam direktor.

Kuidas tagada kvaliteetse hariduse kättesaadavus kõikidele lastele? Lahendus: riigipoolne väline hindamine koolidele kord viie või 7 aasta jooksul. Hoolekogudele suurem otsustusõigus?

Millal muudetakse teoreetiline õpetamine rohkem praktilisemaks? Siiamaani lihtsalt tuupimine, igav lapse jaoks. Väikesed maakoolid lähenevad teistmoodi.

Kuidas oleks võimalik muuta koolikeskkond lapse jaoks turvalisemaks? Toimub koolikus nii õpetajate kui ka laste poolt.

Kuidas viia Montessori/Waldorf pedagoogika munitsipaalkoolidesse?

Miks õppetöös nõrgemad õpilased, kes vb ka koolistressist tulenevalt ei taha koolis käia jäävad õpetajatele pinnuks silma ja tänu sellele õpilase stressitase tõuseb veelgi.

Kas põhikooliastmes on laps alati halb ja õpetajad enam pole võimelised ise korda looma. Miks lapsi ei usuta.. mina vanemana pean uskuma last.

Kuidas lapsi rohkem kooli motiveerida?

Miks kool ei tee koostööd kõigi vanematega, vaid valitutega?

Millal lõpeb loominguliste inimeste vastne vaimne terror matemaatika eksamite läbi?

Küsimused vaimse tervise teemal

Lapsed vajavad vaimset tuge. Tuleb lahti saada häbist, küsida abi- teavitust tuleb teha.

Psühholoogiline tugi lastevanematele, nii spetsialistide kättesaadavuse, kui ka vastavasisuliste artiklite/podcastide/info teel, arutelu- ja tugigrupid vanematele.

Kuidas lastes vähendada Eesti koolisüsteemist tulenevat stressi, vaimseid probleeme ja omavahelist võistlemist?

Kuidas lapse vaimset tervist toetada?

Et lapsed oleks päriselt kuulatud ja kaitstud, isegi kui peab kaitsma nende eest, kes tegelikult last kaitsma peaks?

Lapse/laste vaimse tervise probleemid ja nendega hakkama saamine.

Küsimused sotsiaalsetel teemadel

Rohkem tähelepanu majanduslikule toimetulekule. Mitte toetused, vaid info, et kõigi lastega tuleb arvestada ja koolis peab olema klassiväliseid tegevusi kus saavad osaleda kõik lapsed, ilma majandusliku surveta.

Kas on võimalik karistada sellist ema, kes nõuab elatist aga lapsi ei luba isa juurde? Suhtluskorras eiramine. Aidata kaasa sellele, kui vanem ei luba lastel kohtuda, suhelda teise vanemaga, eirab kohtumäärust, tuua sisse seadus, mis karistab seda vanemat rahalise karistusega.

Kuidas tõhusamalt võidelda massiliselt levinud veipimisega?

Kas on kunagi oodata, et need pered, kus vanemate töötamist piirab lapse erivajadus, hakkavad mingil senisest paindlikumal viisil hüvitist saama? Nõue jääda täielikult tööturult kõrvale, et saada 100 eurot kuus toetust ei ole inimväärne.

Ma tunnen, et nii arstide juures kui ka nt SKA spetsialistide poolt ja ka muudes ametiasutustes arvestatakse erinevate spetsialistide hinnangute ja arvamustega ega usaldata lapsevanemat, kes igapäevaselt lapsega koos elab ja muutusi oma lapses märkab - meeleolus, käitumises, tervises, toitumises jne.

Arstiabi.

Miks lastelt raha ära võetakse?

Toetus erilise lapse kasvatamisel.

Kuidas tagada lastele põhivajadused ilma et peaks tõestama et oled puru vaene?

Peretoetuste vähendamine.

Aktuaalne teema on nn väikeperede ebavõrdne kohtlemine võrreldes suurperedega, just väikepered, kelle toimetulek ja hakkamasaamine sõltuvalt sissetulekust on samuti väga keeruline.

Lasteaia kohtade teema. Eriti maapiirkondades ja valdade piiril elavatele peredele. Kui arvestatakse, et kool peab olema kodu lähedal, miks lasteaia on teisiti?

Kuidas vähendada bürokraatiat ja kiirendada lapseni abi jõudmist.

Küsimused lapsevanema arengu teemadel

Kuidas lapsevanemaid paremini võimendada?

Lastevanemate jõustamine ja nõustamine.

Kui kool ei järgi seadust, siis mis edasi?

Kuidas aidata last?

Kuidas õpetada last ise endale meelelahutust leidma. Ja motiveerida teda õppima.

Lastevanemate võrgustik ja murede jagamise koht

Pigem ootaks enda piirkonnas tugigruppi vms, et muresid kui ka rõõme jagada.

Muu

Kas lapsed ja lastega pered on siin riigis olulised või ei ole?

Miks riigi poolt vastavatele asutustele ja ametnikele eelarvest eraldatud rahad ei leia õiges kohas kasutust (õeldakse lausa, et ressursse pole) ja lapsevanem jäetakse vajalikust abist ilma ning ka majanduslikes raskustes peab ise hakkama saama, eriti arvestades asjaolu, et riigi poolt ega mujalt üksikisik ehk siinkohal lapsevanem vastavat toetust ei saa ja jääb lisaks üksi ja lõputult oma laste eest võitlema, samal ajal panevad ametnikud vastavaks teenuseks ettenähtud rahad oma tasku.

Kas lapsed on Eesti Vabariigis ikka oodatud!?

Hetkel küsimusi väga ei ole :) Suvi on ees ja elu on lill. Küsige sept lõpus uuesti, siis peaks jaguma juba uusi ideid :-D

Kuidas saan aidata? Kuidas toetada lapsi, peresid ja õpetajaid?

Miks lapsed peavad kasvama kohustusteta. Kellele see kasulik on ja kuidas kord taastada?

Kui ei ole lapse kasvatamiseks oma "küla", siis kas on võimalusi see ise luua?

Teismelise toetamine kooli lõpueksamite ajal ja kooli vahetusega.

Kuidas ise ellu jääda?

Kuidas LL üldse Eestis lapsi kaitseb, kus seda näha ja kuulda on?

Info huvikoolide kohta ühest kohast.

Kuidas järgnevate aastate veelgi hullemaks muutuva majandusliku olukorraga toime tulla ning 10 töökoha kõrvalt pere jaoks aega leida?

"1. Kuidas on juriidiliselt seadustatud alaealiste "nõustamine" LGBT "spetsialistide" poolt? 2. Esitasin samasisulise küsimuse kümme aastat tagasi otse Lastevanemate Liidu meiliaadressile - kas ka Seekord jäetakse see vastamata, kuna pole mugav? "

Mida olete teie teinud selleks, et meie lapsed oleks "väär" abielu seaduse muudatuste kavatsuste eest kaitstud. Kus võttis Lastevanemate liit õiguse toetada homoabielu?

Miks kohtleb riik lapsi ja lapsevanemaid ebavõrdselt?

Kuidas saada lapsele vajalikke tugiteenuseid kui SKA ei rahasta, perearsti võimalused on kasutatud ja KOVil puuduvad võimalused, puudub nii rahastus kui spetsialist.

Kuidas paremini toetada lapsevanemat, sest tema toimetulekust sõltub ka lapse heaolu?

Elukoha ja murekoha seos

Kuigi vastajate arvud olid piirkonniti erinevad, koondasime nad võrdluseks viide põhigruppi, et vaadelda seoseid ja erinevusi.

Käsitlesime eraldi üksusi, kus oli üle 20 vastaja. Nendeks olid: Harjumaa (v.a. Tallinn) (44 vastajat), Tallinn (36 vastajat), Rapla maakond (32 vastajat), Tartu (21 vastajat), Lääne-Viru maakond (21 vastajat) ning ülejäänud piirkondadest moodustasime ühise grupi „Muu kokku“ (109 vastajat).

Võtsime vastused välja protsentidena, et saaksime võrreldavad andmed.

Majandusliku toimetuleku murekoht oli kõige suurem Tartu vastajatel (24%) ning kõige väiksem Tallinna vastajatel (8%).

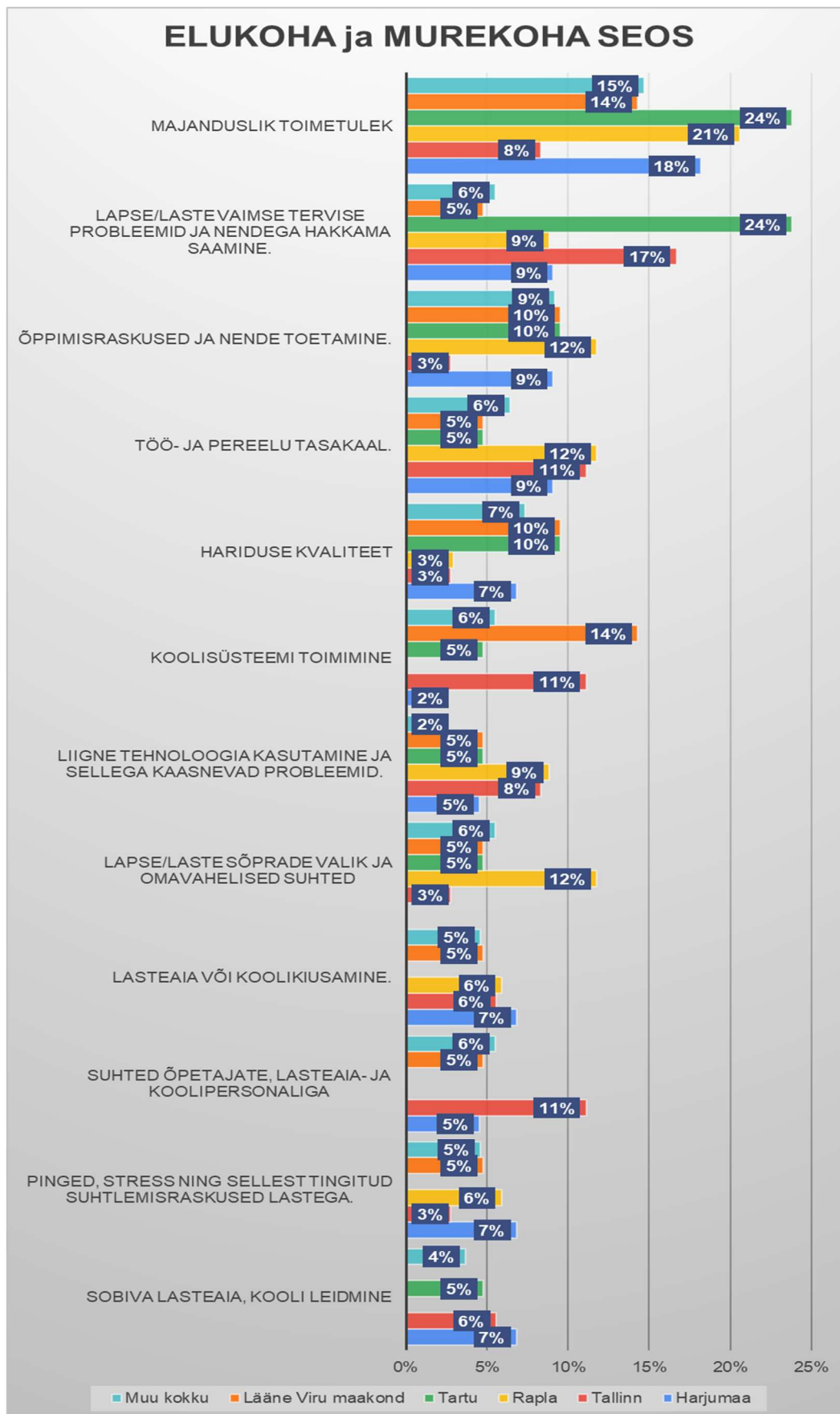
Laste vaimse tervise probleemid ja nendega hakkama saamise murekoht oli samuti kõige suurem Tartu vastajatel (24%), millele järgnesid Tallinna vastajad (17%), teistel piirkondadel oli see 9% või madalam.

Jätsime graafikust välja 10 vähim kajastatud murekohta, mille andmed toome välja tabelina:

	Harju	Tallinn	Rapla	Tartu	Lääne- Viru	Muu kokku
Lasteaia/kooli toidu kvaliteet	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Õpetaja pinged, stress ning sellest tingitud suhtlemisraskused	2%	0%	0%	0%	0%	1%
Eksamite sisu ja korraldus	5%	0%	0%	0%	0%	0%
Sobivate huvikoolide leidmine	0%	0%	3%	0%	0%	2%
Kodukoha kooli sulgemine või selle oht	0%	0%	3%	0%	0%	6%
Probleemid distsipliiniga.	2%	3%	3%	0%	0%	3%
Elektroonilised sigaretid ja veipimine.	2%	6%	3%	0%	0%	1%
Vanemate vahelised erimeelsused.	2%	0%	0%	5%	5%	1%
Lapsele/lastele vajaliku arstiabi või muu abi saamine.	0%	3%	0%	5%	5%	4%
Logistika (kuidas laps/lapsed saavad lasteaeda, huvikooli, kooli)	2%	0%	0%	0%	10%	7%

Lisaks võib välja tuua, et võrreldes kõigi teiste vastustega ei olnud näiteks Tartus ühtegi vanemat, kes oleks öelnud, et nende murekohaks oleks lasteaia- või koolikiusamine, Rapla maakonnas ei olnud ühtegi vastajat, kes oleks öelnud, et nende murekohaks on koolisüsteemi toimimine ning Harjumaa vanemad ei näinud murekohtadena laste sõprade valikut ja omavahelisi suhteid.

Seega ei saa jätta tähelepanuta, et murekohad on vanematel sõltuvalt elukohast erinevad.

Joonis 11. Elukoha ja murekoha seos

Laste arvu ja murekoha seos

Soovisime mõista ka murekohtade ja laste arvu vahelisi seoseid. Seetõttu võtsime vaatluse alla pered alates esimesest lapsest kuni neljanda lapseni eraldi ning alates viie kuni seitsme lapseliste perede vastused liitsime kokku, kuna neid peresid oli võrreldes teistega vähem.

Selleks, et kõik rohkem valitud vastused ühele graafikule ära mahus, lõikasime alumise otsa andmed maha.

Ootuspäraselt oli arvata, et laste arvu kasvades on murekohaks ka majanduslik toimetulek. Selgelt eristusid viie ja enama lapsega pered (25%) ning ühe lapsega pered (8%).

Viie ja enama lapselised pered eristusid teistest veel õppimise ja selle toetamise (17%) ning koolisüsteemi toimimise (17%) ning arsti või muu abi saamise teemadel (8%), kus nende murekohad olid teistest tunduvalt kõrgema protsendiga.

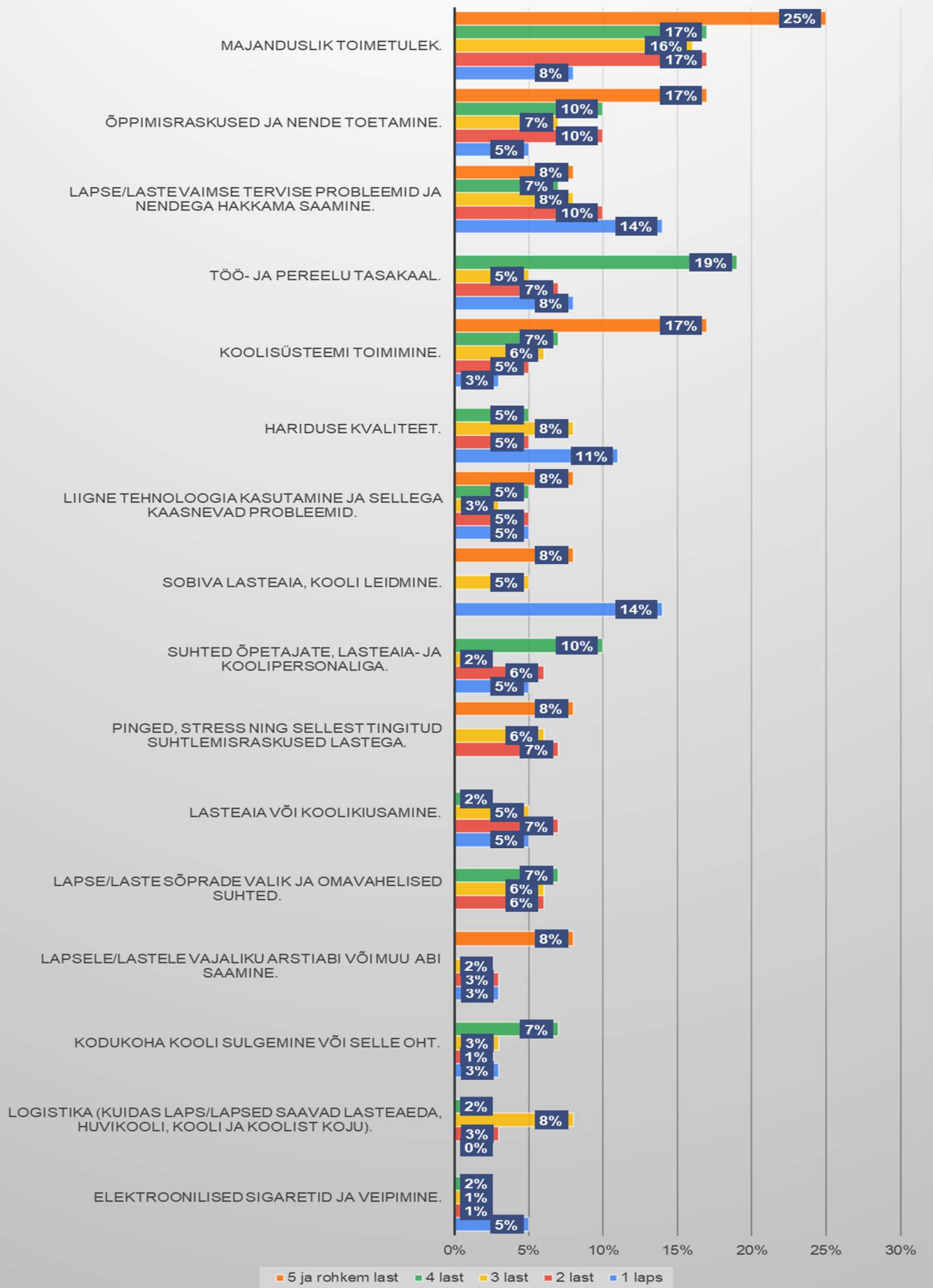
Vastukaaluks suuremate perede murekohtadele oli teistega võrreldes ühe lapsega perede väikseim murekoht õppimine ja selle toetamine (5%).

Samas ühe lapsega peredel oli jällegi teistest suuremaks murekohaks lapse vaimse tervisega seotud teemad (14%), hariduse kvaliteet (11%) ning sobiva kooli leidmine (14%) ja ka elektrooniline sigaret ja veipimine (5%).

Kui kolmelapseliste perede murekohad ei paistnud väga palju erinevat teistest, siis üks teema oli siiski selgelt nähtav: laste kooli ja lasteaeda saamise logistika (8%). Samuti muretsesid ka nemad (8%) sarnaselt ühe lapseliste peredele (11%) rohkem hariduse kvaliteedi pärast.

Samas oli huvitav tendents töö ja pereelu tasakaalul, kus viie ja enama lapselised pered ei tundnud selle pärast üldse muret (0%) samas kui neljalapselistest peredest tundis selle pärast muret (19%).

LASTE ARVU ja MUREKOHA SEOS

Joonis 12. Laste arvu ja murekoha seos

Hariduse ja murekoha seos

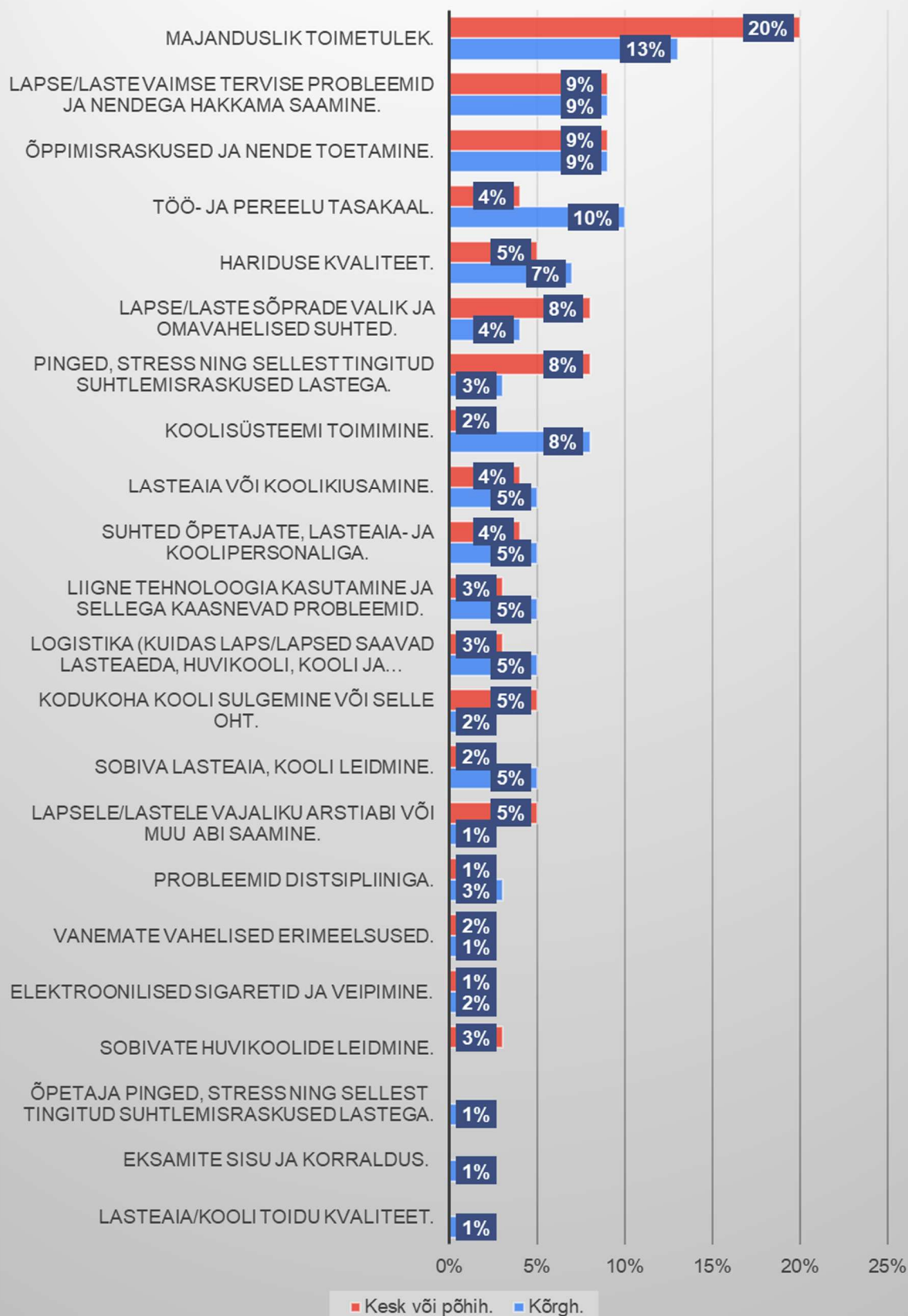
Vaatlesime hariduse ja murekoha seoseid, kus jagasime vastajad kahte gruppi tulenevalt sellest kas vanemal on kõrgharidus omandatud või mitte. Hariduse ja murekoha võrdlusest tuli selgesti välja erinevus majandusliku toimetulekuga, nimelt muretsesid kõrgharidusega vastajad selle pärast tunduvalt vähem kesk- või põhiharidusega vastajatest (13% vs 20%).

Kõrgharidusega inimeste murekohtadeks oli jällegi rohkem töö ja pereelu tasakaal (10% vs 4%) ja kooli süsteemi toimimine (8% vs 2%).

Eristus ka see, et kesk ja põhiharidusega vastajate seas oli suurimaks murekohaks laste sõprade valik ja omavahelised suhted (8% vs 4%) ning pinged, stress ning sellest tingitud suhtlemisraskused lastega (8% vs 3%).

Seega ei saa ka siin eirata asjaolu, et Eesti vanemate murekohad võivad teatud osas erineda omandatud haridustaseme järgi.

HARIDUSE ja MUREKOHA SEOS

Joonis 13. Hariduse ja murekohta seos

Murekohad vs. ootused lahendustele

Võrdlesime ka esimese kolme peamise murekoha vastanute ootuseid. Kuna iga vastaja sai valida mitu ootust lahendusele, siis on vastused ära toodud protsentides, et oleks selge aru saada mitu protsenti igast murekoha valiku teinust valis antud ootuste variandi.

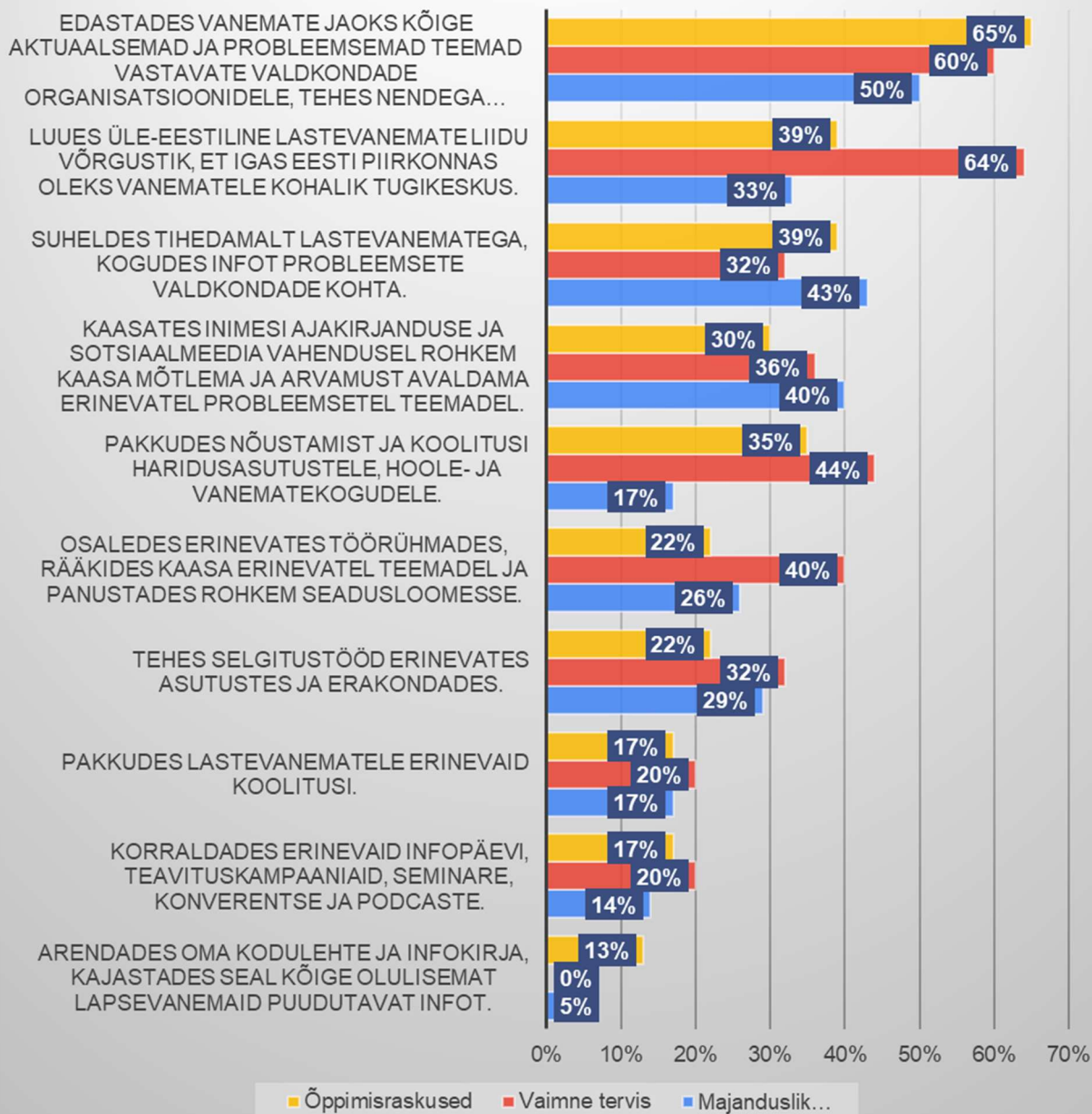
Nii nagu diagrammist näha valisid need vanemad, kes vastasid peamiseks murekohaks õppimisraskused, kõige rohkem lahenduseks valikut: „Edastades vanemate jaoks kõige aktuaalsemad ja probleemsemad teemad vastavate valdkondade organisatsioonidele, tehes nendega aktiivselt koostööd (65%).“

Need vanemad, kes vastasid peamiseks murekohaks majandusliku toimetuleku valisid samuti kõige rohkem lahenduseks valikut: „Edastades vanemate jaoks kõige aktuaalsemad ja probleemsemad teemad vastavate valdkondade organisatsioonidele, tehes nendega aktiivselt koostööd (50%).“

Need vanemad aga kes vastasid peamiseks murekohaks laste vaimse tervise valisid kõige rohkem lahenduseks valiku: „Luues üle-eestiline Lastevanemate Liidu võrgustik, et igas Eesti piirkonnas oleks vanematele kohalik tugikeskus (64%).“

Sellest võib, kuid ei pruugi järeldada, et neil vanematel, kes muretsevad laste vaimse tervise pärast, on üheks võimalikuks lahenduseks vanemate omavaheline järjepidev suhtlus, kuna mõistetakse üksteise muresid.

MUREKOHAD vs LAHENDUSED

Joonis 14. Vastajate vastused 1-3 peamise murekoha ja ootuste seostena.

Kokkuvõtte ning edasine vaade

Kokkuvõtteks võib öelda, et jäime tulemusega igati rahule, kuna tegu oli Eesti Lastevanemate Liidu esimese selletaolise mahuka elektroonilise küsimustikuga. Sellel aastal viisime varasemalt ka läbi ühe lihtsa küsitluse, kus vastanute arv jäi väheseks, kuid mille vastused peegeldasid sarnast tulemust.

Kuna tegemist oli mugavusvalimiga, ei saa vastuste alusel teha järeldusi kõigi Eesti lastevanemate kohta. Samuti ei saa me teha vastuste alusel järeldusi Eesti haridussüsteemi ja korralduse kohta, sest näiteks ei pruugi vastanud lapsevanemad olla kursis kiusamistega või peavad nad kiusamist noorte loomulikuks käitumiseks ja seetõttu ei too nad kiusamist murekohana välja. Teiselt poolt tuleb arvestada, et tegemist on subjektiivse arvamusega ning osa lapsevanemaid võib pidada mingit olukorda normaalseks, teised aga arvavad või teavad, et võib olla ka parem ja toovad selle murekoha esile.

Käesoleva küsimustiku puhul hindame vastajate arvu piisavaks, et teha selle põhjal arvestatavaid järeldusi. Eriti hindame vastajate pühendumust, mida näitab vabade vastuste arv, nende pikkus ja sisukus. Lisaväärtust annab see, et need ei olnud kohustuslikud täitmiseks. See näitab selgelt, et vanemad soovisid meile edastada infot, mis neid kõnetab ja on südamel.

Esitasime vastajate kommentaarid redigeerimata kujul, jätsime välja üksnes delikaatsed isikuandmed. Neid kommentaare saame täiendavalt analüüsida tulevikus, samuti saavad seda teha kõik, kellele antud teema huvi pakub.

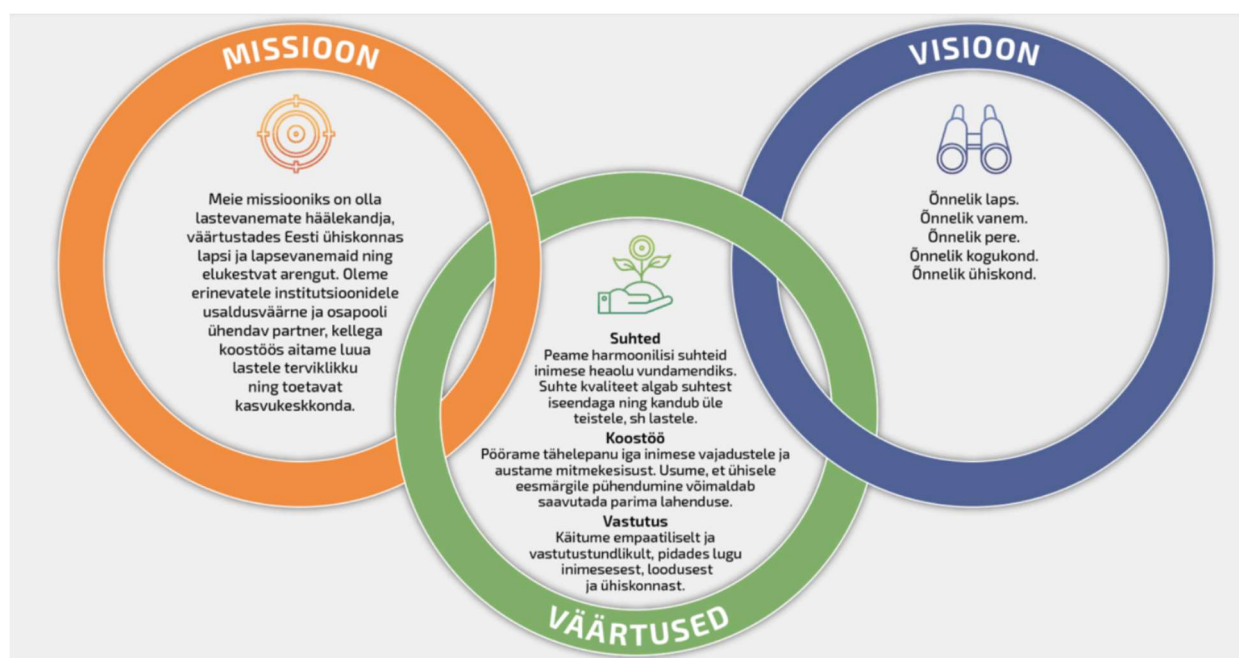
Lisaks võtame antud küsimustiku vastuseid arvesse ka liidu edasiste arenguplaanide koostamisel.

Eriti suur rõõm on tõdeda, et lisaks olulistele teemadele, mida saame koostöös arutada erinevate institutsioonidega, esitati meile vanemate poolt ka mitmeid küsimusi, mille lahendamisel nad saavad ka ise abiks olla.

Kuna Eesti Lastevanemate Liit on MTÜ, siis kasutame palju ka vabatahtlike abi. Kui Sa tunned, et soovid panustada mõne kindla ja endale südamelähedase teemaga või olla toeks oma kohaliku kogukonna võrgustiku ülesehitamisel, anna endast meile teada: info@laps.ee.

Eesti Lastevanemate Liidust

Eesti Lastevanemate Liit on vanim ja suurim lastevanemate esindusorganisatsioon Eestis. Oleme loodud aastal 1998. Alates aastast 2006 oleme külastanud enam kui 500 Eesti kooli ja 300 lasteaeda ning koolitanud lapsevanemaid, õpetajaid, õpilasi ja hoolekogusid tervikuna.

Meie peamiseks eesmärgiks on olla vanemate häälekandja, väärtustades Eesti ühiskonnas lapsi, vanemaid ning elukestvat arengut.

Selleks soovime:

- ✓ olla usaldusväärne ja osapooli ühendav partner;
- ✓ toetada ja esindada vanemaid, peresid, kuulates ja vahendades nende seisukohti ning vajadusi;
- ✓ olla erinevatele institutsioonidele partneriks ja pöörata tähelepanu lapsi ja vanemlust puudutavatele küsimustele, seda eriti hariduse, tervise, tervislike eluviiside ja vaba aja sisustamise valdkondades;
- ✓ aidata kaasa haridusasutuste edenemisele parimaks võimalikuks kasvukeskkonnaks, kus lastel on hea ja turvaline olla;
- ✓ pakkuda vanematele suuremaid võimalusi koostöök, õppimiseks, kogemuste jagamiseks ning enesearenguks;
- ✓ toetada laste ja vanemate loovust ning isiksuse arengut.

Teeme rohujuure tasandil koostööd üksikisikute, perede ja kooli kogukondadega, kelle kaudu saame sisendi oma eesmärkide seadmiseks. Vahendite valimiseks ja kujundamiseks teeme koostööd teiste poliitikakujundajate ning ülikoolidega. Meie headeks pikaajseteks koostööpartneriteks on olnud õpilaste, õpetajate ja koolijuhtide esindusorganisatsioonid ning ministeeriumid oma allasutustega. Et tagada kõigi ressursside otstarbekas kasutamine, teeme head koostööd lastekaitse organisatsioonidega. Rahvusvahelise oskusteabe kogumiseks, analüüsiks ning jagamiseks teeme koostööd Euroopa mainekate õppeasutuste ning katusorganisatsioonidega.